

*Emberré lett az Úr, szalmán kapott helyet,  
Hogy széna-szalma én már soha ne legyek,*

*Alázat s gyermeki lélek mily szent dolog!  
Kik látták az Urat elsőnek? Pásztorok,*

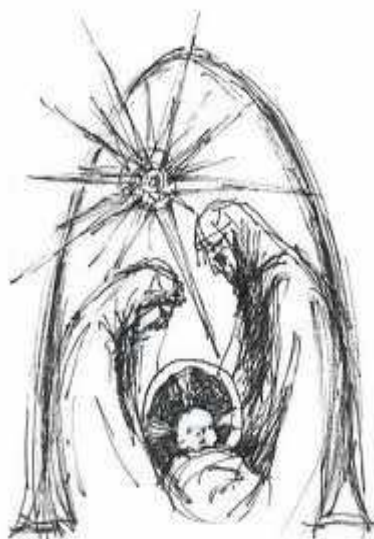
*Mért mondod, hogy a Nagy Kicsinyé nem lehet,  
S a porszem képtelen felfogni az eget?*

*Nézd a Szűz Gyermevét! S a szűk jászolt tekint-  
sed:*

*Benne a föld s az ég és száz világ pihent meg.*

*Bizony a szíved is kicsi jászol ha lenne,  
Újra jönne az Úr s gyermekként megszületne.*

*Ha Krisztus százszor is születne Betlehemben,  
Elvesznél, hogyha nem jönne el a szívedben.*



*(Angelus Silesius)*

**GARAY ANDRÁS**

## **ELMÉLKEDÉS...**

**Lukács 16, 19-31 - A gazdag ember és Lázár, a szegény**

Amikor elolvastam ezt a most elhangzott részt első gondolatom az volt, hogy bár ne ez lenne. Nem azért, mert nem kell szembenézni a szegénység, gazdagság mindannyiunkat érintő gondjával és bennünk is lakozó ellentmondásával, és ne lehetne mindezen moralizálni. Hiszen ez a rész igazán magasan jövő labda a Bokor szellemiségét ismerőknek. De, ha arra gondolok, hogy Marx is ezt a részt idézi, amikor arról beszél, hogy a vallás a nép ópiuma. Mert ez – valljuk be őszintén – ópium, mellyel igazoltak egy olyan rendet, amely mára oda vezette a világot, ahol ma van- mondjuk ki a szakadék szélén. És hol itt a szerető, mindenkit átölelni akaró Atya képe? A szívünket vizsgálva Ady szavaival mondván „titkon érezzük”, hogy ezzel a képpel baj van. Ezzel a szentírási résszel nem lehet pasztorálni, ma az emberek nagy része úgy rázza le ezeket a mondatokat magáról,



**XVII. évfolyam 12. szám**

**2010. december**

**TARTALOM:**

A Koinónia régebbi számai elérhetők: [www.bulanyi.hu](http://www.bulanyi.hu)

Garay András, Elmélkedés...	1749
Inczedy Péter, Egy csepp emberség	1752
Vincze Gabi, Lelkigyakorlat (1.)	1752
Novák Gyula, Az Atya emberi rajza (1.)	1754
Korponai Erzsébet, Milyennek látom...?	1756
Márczi Imre, 90 év tanúsága (2.)	1758
Tóth Ferenc, Köztigazdás élőködés	1761

**«Az emberi elköteleződés folyóirata – családunkért, nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»**

**Elérhetőség; faragoferi@gmail.com, 06-20-9872-982**

mint kutya a vizet. Hogy tudom itt megvédeni Isten hát Isten becsületét, vagy meg kell -e egyáltalán védenem?

A helyzetemen kicsit könnyít, ha beleolvasok a szakirodalomba és megtudom ez egy közkedvelt egyiptomi eredetű ókori tanmese volt, mely hellenisztikus közvetítéssel jutott el Alexandriából Izraelbe és széles körben terjedt el és ma 8 változatban ismert különböző forrásokban. Lehet, hogy Jézus csak idézte és fűzött hozzá valamit – ami nem maradt fenn, vagy lehet, hogy- és a biblikusok ezt vallják – szerkesztői betoldás és nem Jézus saját anyaga. De attól még itt van és három évente halljuk minden szeptember végi szentmisén és felszólít bennünket.

De, hogy jobban megértsük e rész üzenetét bele kell mélyednünk látszólag két triviális kérdésbe. Az egyik az: ki az ember? A másik: ki Jézus?

### **Ki az ember?**

Hogy köszön el Pál apostol a thesszalonikai hívektől az első levele végén? „Maga pedig a békesség Istene szenteljen meg titeket mindenestül. Egész valótok, szellemetek, lelketek és testetek feddhetetlenül őriztessék meg az Urunknak Krisztus Jézusnak megjelenésére”. Egész valónk: szellem, lélek és test – ez az ember hármassága. És nemcsak

Pálnál, Jézusnál is. Jézus üzenetének egyik nagyszerűsége éppen az, hogy az emberről valami nagyon újat mondott, valamit nagyon kitágított. És azáltal akarta megmenteni a világot, hogy megmutatta az ember létének ezt az összetettségét. Az Isten hármasság, az ember hármasság – milyen is lehetne más, hiszen a képére is hasonlóságára teremtett! Na ne lelkesedjünk! Ezt mi jó keresztényként nem hihetjük. Nem, mert megtiltották nekünk! Erről nekünk nem beszéltek, ez nincs benn a programunkban. Azt hiszem egyikünk sem adta feladatként önmagának, hogy ismerjem meg magamat. Vagy, hogy éljem meg, keressem meg saját hármasságomat. Pál – egy más helyen arról beszél – törjük össze a cserépedényünket, hogy a bennünk lévő kincs számunkra és mások számára is nyilvánvalóvá váljon. De miért nem hihetjük ezt a hármasságot, amit talán ugyancsak, titkon érzünk”?

A 4. Konstantinápolyi zsinaton (869) hoztak egy dogmát, melyben az emberi személyiséget úgy definiálták, hogy testből és lélekből áll (tehát az addigi hármasság helyett – test, lélek és teremtettségünkkel belénk lehelt isteni szellem), azaz megfosztottak bennünket annak hitétől, hogy Isteni lélek él bennünk. Ez a lépés beláthatatlan következményekkel járt, hiszen a felvilágosodáskor a lelket beszuszakolták a test bonyolult funkciója kategóriájába és tág utat kapott ezzel a csak testben való gondolkodás, ami ma nagyon összetett válságok fő oka.

A nagy kérdés az, hogy a belső önismeret útjai, a belső utazások, a spirituális útkeresések eljuttatják-e az embert a saját hármassága tapasztalataihoz és ennek következményeként az értékrendje átrendeződéséhez. És ez döntő kérdés is, mert ha ez igaz, sőt ha erről személyes tapasztalatokat szerzek vagy mások tapasztalatainak hitelességét elfogadom átalakul életem minden szegmense. Nemcsak másként fogok tekinteni Önmagamra, hanem másként a teremtett világra, a másik emberre és Jézus János evangéliumában kifejtett főpapi imájában elmondott egység gondolata nem fantazmagória, hanem természetes lesz számomra. És, hogy csak egy gyakorlati példát hozzak a házaspároknak. Ha két ember csak test, csak egyféle módon kapcsolódhatnak össze, ha test és lélek 4 -féle a köztük lévő kötelék, de ha az ember test-lélek és szellem 9 -féle módon. A kötelék 9 százból állhat? Szinte szétszakíthatatlan. De abba most nem menjünk bele, hogy miért döntöttek így, hiszen itt is „titkon érezzük”.

#### **De beszéljünk a másik főszereplőről Jézusról.**

Alapvetően három forrásból táplálkozik mindannyiunk gondolata Jézusról. A három Jézus-képből Tudom ez provokálóan hangzik ezért részletesen kifejtem.

**Az első jézuskép** a történeti Jézus, az evangéliumok Jézusa, a mezitlábas prófétája Izraelnek, kinek tanítását elsősorban a 4 evangélium őrzi. Azt mondhatjuk - és ez Gyurka bácsi hatalmas szellemi teljesítménye - erről a Jézusról sokat tudunk. Tudjuk ki volt, mit akart és miért történt az vele, ami történt. Nyilván ez a kép nem lezárt. Hiszen a biblia tudományok, a régészet, a nyelvészet, a történelemtudományok, sőt a természettudományok számos új részletet tárnak fel erről a korról és a történeti Jézus az időben nem távolodik tőlünk, hanem közeledik hozzánk. Azáltal, hogy a Róla szóló tudományos gondolkodás kikerült az egyház fennhatósága alól és a felelős kutatói szabadság keretein belül zajlik, sok és még előre nem is látható eredményt fog produkálni a következő évtizedekben. Ma üdítő erről olvasni és magyar nyelven is egyre bővülő kínálata van – a sokszor nép-

szerűsítően megírt - könyveknek. A KIO hatalmas ajándék és egyben teher is. Hiszen hajlamosak vagyunk abszolutizálni és a Közösségünk Szent Könyvének tekinteni, hol a viták eldöntését az adná, hogy benne van e a KIO-ban. Azt hiszem Gyurka bácsi tiltakozna ez ellen leghevesebben. De a lélektan törvényei szerint keressük a biztos pontokat. Ezt a jézusképet nem szabad a KIO szintjén lemerevíteni, hanem tovább kell kutatni, keresni más szerzőktől. Mi itt egy kincset birtokolunk, ami egyben nehézségeink egyik forrása is.

**A második jézuskép** a teológia, a dogmatika, az egyház és a bennünket körülölelő keresztény kultúra terméke. Ez a gyerekkor szokásaitól kezdve, a déli harangszóig, a városok sziluettjéig, a megismert, betanult, belénk rögzült, sokszor rutinjellegű gondolkodásban tükröződik. Hiszen minden erről szól: a történelem, a zene, a művészetek, a népi és vallási hagyomány és a saját történetünk is. Az egyház ezt két évezred alatt – mondhatni – tökéletesre csiszolta. Itt rend van, biztonság. Az Egyház monopóliuma lett az Isten, a halál és a szex. Bár ezek recsegnek-ropognak, de még hosszú időn belül meghatározók lesznek a mi életünkben is. Ezt a jézusképet az első jézuskép erejében mi kikezdjük, vérmérséklet és beágyazódás függvényében bíraltuk, eltávolodtunk tőle, rámutattunk gyenge pontjaira és arra a gyakorlatra, ami ebből következett. Ha a történetiséget nézzük, jó hasonlat a csemetefa mellé ültetett karó kivirágzása.

Mert mi is történet? A Jézusi tanítás és az induló egyház nagyon egyszerű volt. Az egyszerű emberek tudtak ezzel mit kezdeni, de az értelmiség nem. Sem a teológusok, sem a filozófusok, sem a politikusok. Ilyen egyszerű lenne az egész, ez lehetetlen. És ez egyben egzisztenciális kérdéssé is vált sokak számára. Így a csemete mellé karókat ültettek. Az egyik karó a zsidó teológia volt, a másik a hellenista filozófia, a harmadik a misztérium vallások populáris sikere, a politika is előbb-utóbb elültette a szövetség karóját. És locsolták is rendszeresen. És a karók hajtottak ki a jézusi csemete helyett illetve nyomták el a növekedésben. Az emberek meg legtöbb esetben csak árnyékra vágytak. Így hatalmas fává terebélyesedett és a karó lombja alatt mindenki elfért. Az Egyház a lombok közül nézett és néz ránk a mai napig. És ebben rengeteg jó is van: egyházközségek, mozgalmak, karitás, egyéni hősiesség – tudunk sorolni vonzó példákat kis számmal. A Bokor nagy érdeme az, hogy észrevette a kis elsorvad csemetét. S ha nem is tudatosan, vagy ilyen képszerűen, elkezdett erről beszélni. De az a hatalmas fa is a miénk, benne él a zsigereinkben, az európai gondolkodásban.

**A harmadik Jézus** is ennek a fává nőtt karónak az áldozata lett. És valljuk be, mi sem tudjuk nagyon, hogy mi is ez. Hiszen sohasem éltük meg azt feladatként, hogy keressem magamban az Isten lelkét. Hiszen Gyurka bácsi objektivitásra törekvő gondolkodásán is csak élete utolsó éveiben tört elő - és csak szűk baráti körben - ez az elem. Ennek lényege az, hogy Jézus tanítása nem csupán az „istennek tetsző életet” hangsúlyozta, hanem teljesen újat mondott az emberről. Az erkölcsi út mellett az Ő tanításának másik nagy pillére, hogy az ember sokkal több annál, mint amit gondol önmagáról. És itt összekapcsolódik az, amit az emberről mondtam. Az ember teremtmény: a test, lélek és a szellem hármasságában élhet. Isten az emberben él! Burkok, álarok, kérgesek alatt. Nem is tudunk róla. És ez a veszteség az ember spirituális végtagjának csonkolása volt. Ez a jézuskép az utóbbi időben elemi erővel tör elő, kicsit óvatosabban a karizmatikus mozgalomban, vagy „durvábban” és minden más hozadékkal együtt az ezoterikus és gnosztikus gondolkodás mai reneszánszában. Miért ez a nagy siker? Részben azért mert az ember – besokallva a mai valóságtól - „érzi titkon”, hogy valami több is van ennél a valóságnál, részben azért

mert ez a gondolkodás és a ráépülő élet működik. Persze nem automatikusan. A mai lét kökemény valósága egy illúzió, hiszen lehetne egész más is a létezés. Ahogy az első jézusképet sem szereti az Egyház, azt a harmadikat sem. Nem kell közvetítő, nem zárult le a kinyilatkoztatás, Isten nem tőlünk független objektív valóság, hanem mi is a részei vagyunk? Forradalmi gondolatok ezek és szinkronban vannak az első jézusképpel is. És számunkra is egyben vonzó és taszító terület. Ezt a harmadik Jézust nem beengedni kell az életünkbe, hanem kiengedni belőle, magyarán fel kell húznunk a személyiségünk sorompóit előtte. Ez életünk "kalandja" lehet.

A három jézusképből mindenki kever egy koktélt magának. Ez vérmérséklet és korfüggő is, meg persze kicsit kényelmesek és bizonytalanok is vagyunk. Minden mellett szól valami. Ez a koktél a mi hitünk. Azt én hitem. És ennek fényében leszek lázadó, közömbös, belenyugvó, konzervatív vagy újító. Ez az egyéni koktél aztán vízváltató is lehet. Egy közösség vagy homogenizálódik, vagy nagyon toleráns lehet csak. Mindenesetre jó tudni hogy csak egy koktélról van szó. Van aki az első jézusképre csipeget a többiből, van kinek a második a teljes élete és mindennapi mozgástere, van aki a harmadik erejében oszt ki másokat. A Bokor belső viszonya ha úgy tetszik egységetől a koktéltól, vagy mások „hitkoktéljának” elfogadásától függ. Ezért hangsúlyozta Jézus is mindig: „legyen neked a Te hited szerinti!”.

A Bokor és az Egyház viszonya alapvetően a fentiekből következik. Az, hogy koktél van a három Jézus szegmensből az Egyházban nem merül fel. Alapvetően nem is tud mit kezdeni mindezzel, illetve megpróbálja bekanalizálni a fa alá. Az egyházhoz való viszonyunk ezért marad problémátikus. Más gondolkodunk önmagunkról, más Jézusról! Más gondolkodunk fontosnak. Lehet bennünket elemezni, szociológusok vesznek górcső alá, besorolnak a kádárizmus egy speciális jelensége skatulyájába. Mindez még Gyurka bácsi életében megkezdődött. A peremre szorítás nyomása belső meghasonláshoz vezethet, és eljuthatunk a „közösség el lehetetlenítésére. Sőt sokan ezt úgy fogják megélni, hogy lám-lám ez a jézusi sors és az erkölcsi zászlót magunk fölé emelve fogyunk el a szellemi élet barikádján.

Azt gondolom itt is három út van, illetve az ebből kavart koktélok. Erkölcsi fölényrel marginalizálódni, beleolvadni vagy – és ezt javaslom – megerősíteni az öntudatot és az egymáshoz tartozás tudatát, sokat dolgozva, sok áldozatot hozva egyre jobban karakterizálni kell önmagunkat. Igen, ki kell mondanunk: a csemete a karók árnyékába és ellenére kizöldült. Épül a város a hegyen!

Azért mert tisztán lát. „Túllépni e mai kocsmán”, ez adhat nekünk tekintélyt, figyelmet és partnerséget és vonzást. El nem rejthetőségét - ahogy a megújulási fórumon hangsúlyoztuk.

Mert Jézus világa egy új világ. Jézus is hangsúlyozza, Pál is új teremtésről beszél. És ez csak akkor működik, ha az élet minden területét érinti. Mi Jézus új világa? Mi az amiről ő beszél?

Természet- a természet bukott állapotából visszatér a tökéletesbe. A Paradicsom újra a földre költözik és az Éden kapui újra megnyílnak.

Társadalom – a háborúk, viszályok megszűnnek. Az emberek Isten kegyelmén alapuló közösségekben élnek, ahol nem lesz szükség törvényekre és büntetésre

Kapcsolatok – az emberek lélektől lélekig kapcsolódnak egymáshoz, vagyontól és társadalmi rangtól függetlenül

Pszichológia - az egyéneket elsősorban az Isten iránti szeretet és az Isten gyermekei iránti szeretetből fakadó méltóságérzés motiválja majd.

Érzelmek – a harag, a félelem és a kétely helyett az emberek közvetlenül érzékelik majd a feléjük áradó szeretetet és azt, hogy biztonságban és áldásban van részük.

Viselkedés - az emberek nem bánnak többé rosszul egymással. Viselkedésük békés és szeretetteljes lesz nem csupán a közvetlen családtagokkal, hanem az idegenekkel is.

Biológiai – a pszichoszomatikus betegségek megszűnnek, a halálfélelem átadja helyét a várakozásnak

Metafizika - Isten nem tartja magát többé távol a világtól és az emberi történésektől, hanem jelen lesz a földön. Micsoda távlatok ezek, szinte követhetetlenek. De azért kell róla álmodoznunk, hiszen mindig a következő lépést kell megtennünk mindehhez.

**De térjünk vissza a mai evangéliumhoz.** Talán a fentiek fényébe mi magunk is már máshogy látjuk. Már megértjük és kicsit kívülről nézünk erre a történetre. Mit gondolt a gazdag önmagáról? Mi volt az énképe? Bíbor, lakoma, gazdagság. Azaz egyedül a test. Mi volt a szegény Lázár énképe – és itt ők nagyon egyformák – ugyancsak a test: fekély, éhezés, betegség. És miről szólnak a tanmesék. Vagy történetek, vagy példabeszédek akkor, ha az ember csak ezt gondolja önmagáról? Hát a testről. Meg arról, ami minden jézusi beszéd célja: miért kell jónak lenni! És sokszor nem lehet megmagyarázni, hogy milyen az ember, vagy milyen Isten a maga összetettségében. Nem lehet gyorstalpalót tartani, vagy kis előadást. Nem lehet prédikálni, hiszen ezek a gondolatok kimondásához Jézusnak is három év kellett, nekünk meg itt a Bokorban vagy 30. Azt kell mondani, ami ilyenkor hathat. Hogy vigyázz, mert majd fordul a kocka.

Igaz, hogy ezzel nem mondunk el mindent, vagy talán a teljes igazat sem. Nem mert az, hogy legyél jó és legyen igazságos az élet, talán így kikényszeríthető. Ha már nem tettük/tették azt meg, hogy a valódi emberről és a valódi Jézusról beszéljünk: ez maradt csak. Vagy volt akkor, amíg az ez működött és rendet csinált, társadalmi békét. Ja, hogy nem vettük észre, hogy a lemezre már senki sem táncol. Ez nagy hiba volt, sokba is került. Talán fel sem kellett volna tenni a Lukács evangélium szerkesztőjének. De legyünk lojálisak vele: ő is bajban volt. Ő is vágyott a rendre és megtalált egy egyiptomi történetet, akkor és ott. Nevelni kellett! Mert akkor is és ott is szét akart esni a világ.

De nekünk is ezt mondja? Mi is csak azért vagyunk jók, mert félünk. Vagy, mert a Jézusi elvárás fenyegetően tornyosul felénk és félünk az örök élet elvesztésétől. És fongunkat összeszorítva tesszük a jót és kényszerítjük rá gyermekeinket, hogy fogadják el az általunk nekik szánt életmódot. És ki tacepaozzuk a mátéi ítéletablót az életünk horizontjára, hol a félelmetes bíró ítélt jobbra vagy balra. Életre vagy halálra, mint a birkenai vonatrúpnán a táborparancsnok. Felettes énként tornyosul előttünk ez a lukácsi szöveg.

Vagy belülről bontakozik ki bennünk egy érték, egy út, egy magatartás, egy szemlélet: igen jónak kell lennünk. Mert Isten ezt mondja, súgja, kiabálja – kinek hogy – bennünk. Mert megszólalt, mert felnyitottuk a sorompókat, mert összetörtük az edényeket. Mert bennünk volt és kiáradt általunk.

Ha Jézus most itt volna és prédikálna nekünk biztosan nem a gazdagról és a szegény Lázárról szólna. Hanem a mi következő lépésünkhöz adna szellemi muníciót. Ahhoz,

hogyan kell építeni az ő új világát, itt és most. 2010 őszén. Neked, nekem, neki. Veled, Uram és nem nélküled.

**INCZÉDY PÉTER**

## **EGY CSEPP EMBERSÉG**

Talán sokan emlékeznek még erre a címre, ami a Magyar Rádió - akkor még Kossuth néven, ma MR-1-en - sugárzott különböző ismert hazai személyiségeket megszólítva a sorozatban, majd az elhangzottakat könyv alakban is megjelentette. Levelet írtam a műsor szerkesztőjének abban a reményben, hogy Gyurka bácsinak is jut majd egy oldal az „Egy csepp emberség” című könyvben. Ha már egy lélegzetnyi riportidőt nem szenteltek akkor neki.

Íme a levél, megszólítás nélkül másolom ide:

Először csak felfigyeltem erre a műsorra, később megszerettem. Megszerettem, mert egy lélegzetnyi időre megállásra készítetted. A műsorban megszólalóknak ars poeticáját hallottam ki, a megidézett mesterek mondataiban. A megszólalók legtöbbször már elhunyt gondolkodók napjainknak szóló üzenetét tolmácsolták. Magam most szakítanék egy kicsit ezzel a gyakorlattal, mert egy köztünk élő személy tanításának egyik pillérét szeretném itt elmondani. Egy köztünk élő emberét, aki nem politikus, nem tagja a Tudományos Akadémiának és más világi, vagy egyházi felekezetnek kitüntetett címét sem viseli. Ő maga piarista tanárnak tartja magát, aki hitbéli elkötelezettségével járja az evangéliumi utat. Bizonyára sokak előtt nem ismeretlen neve sem; Bulányi György páteré, aki életével hitelesítette s hitelesíti ma is szavait, mondhatnám úgy is, hogy az ige hirdetését. Tőle hallottam ezt az akár nyelvújításként is jegyezhető szót: a kapzsi ellentéteként megalkotott „adzsi”-t. Sokan vagyunk, mert magamat sem vonhatom ki ebből a többes számból, akiket olykor a többet birtoklás vágya vezet, de szerencsére még sokan vannak, akiknél az adás előbbre való. Ők azok, akik a kapni valamit, az adni valamit-tel gondolják ellensúlyozni. Legyen az megfogható, elfogyasztható anyagi, vagy a lélek épülését szolgáló szellemi adomány. Számomra ezért a kapzsi mellett, az önzetlen adakozás igényét kifejező „adzsi” nyelvújító szó üzenete is lehet egy megállója az Egy csepp emberségnek. Már csupán csak a hegeli dialektika jegyében is.

A szerkesztő nem vállalkozott e szöveg közlésére a könyvben. Legyen hát itt ez is egy darabja emlékezésünknek.

**VINCZE GABRIELLA**

## **LELKIGYAKORLAT BUDAKESZIN...**

**(1.)**

Ha azt hisszük, hogy hitviták csak az ó- és középkorban voltak a késhegyre menő jelzővel illethetők, akkor valószínűleg még mindig nem értjük napjaink köz- és közösségi beszélgetéseinek fordulatait, indulatait, légkörét. Nem ismerjük az értelmezési tartományokat, és nem ismerjük fel, hogy ezek a tartományok, ezek a szellemi és szimbolikus terek, melyek egymástól elszigetelten vesznek körül egyikünket, másikat, milyen alapon nyugszanak, milyen előzmények, következmények fűződnek hozzájuk, milyen összefüggések vannak, és tárthatók fel közöttük.

Mi az oka annak, hogy pl. a nacionalizmus fogalma szintén ilyen vízváltó szerepet töltött be a történelem

folyamán, és tölt be ma is akár a mi kisközösségünk életében is; mi az oka annak, hogy ennek a fogalomnak az értelmezése nyomán magas falak épülnek fel az egyes egyének körül húzódó szellemi burkok, értelmezési tartományok között.

Vízválasztó szerepet tölt be, írom, a történelem során, hiszen csak az én életemben is a szocializmus, mint első számú közellenségre tekintett a nacionalizmus eszméjére, és annak megnyilvánulásaira, helyette bevezette az internacionalizmus fogalmát; és ugyancsak azt látjuk manapság is, hogy a globalizmus eszméje, vagy a kapitalizmus, esetleg a liberalizmus eszméje és gyakorlata szintén egyik legfőbb ellenségeként tekint erre a fogalomra, és az általa vezérelt megnyilatkozásokra.

Vannak persze még más „legfőbb ellenségeik” is ezeknek az ideológiáknak, melyek ellen képviselőiknek vagy kiszolgálóiknak ádáz harcot kell vívniuk a népboldogító vagy népboldító végkifejlet felé vezető úton. Érdekes, hogy ezen ideológiák szinte mind egytől-egyig hátráltató tényezőnek tartják a boldogulás felé vezető úton az istenhitet, a tartós házassági kapcsolatot, szemben a szabad, szingli élettel, vagy a sok gyermekes családi életet, szemben az abortusszal, fogamzásgátlókkal tönkretett, válásokkal nyomorított és pszichológusokkal javítgatott egyéni életformákkal. Harcoltak is az avitt megoldások ellen a szocializmusban pl. a nők munkába állításával, most szebben vagy korszerűbben mondva: a nők karrierépítésével. (A háború előtti években pedig nem ideologikus alapon, hanem a gyakorlati kapitalizmusban, természetes volt a gyermekmunka.)

Legfőbb ellenség a morál, az etikus viselkedés, a tisztesség, - ha úgy jobban tetszik, - annak minden megnyilvánulása, az egyéni és a társadalmi élet területén. Témánk szempontjából inkább ennek részletes kibontása helyett azt mondanám, hogy a forgalmazott eszmei áramlatok számba vesznek és felszámolnak, mert ellenségnek tekintenek minden olyan belső integráló erőt, ami a személyt, a párt, a családot, a nemzetet össze tudja tartani, összetartja. Mindazt, ami az egyes ember állóképességét, személyi és társadalmi integritását biztosítja. Az immunrendszer gyengítése minden fertőzés sikerének záloga. Ebben van részünk. Nem ok nélkül gondolkodunk el azon, mi történik velünk, körülöttünk.

A történelemben járatosak óva intenek attól, hogy a Magyarországnak oly sok fájdalmat okozó elvakult nacionalista szellem a palackból kiszabaduljon, emlékeztetve azokra a következményekre, melyek negatívan hatottak és hatnak mind a mai napig ránk, s minden további meggondolás nélkül ezek a felelős tényezők az értelmezést egy csapásra a biztonság kedvéért kizárólag a negatív értelmezési tartományba helyezik. Ha egyoldalúnak tartjuk ezt a történelemszemléletet, valószínűleg igazunk lehet, hiszen a reformkorok nevezett korszak nagyszerű eredményei, mely a magyarokat a nyomorból és szellemi poshadtságból kivezette - nacionalista alapokon nyugszanak, és ezen az alapon érthetőek meg számunkra. Gyerekes dolog fehéren-feketén látni a dolgokat, mondhatnánk, hozzátevé, hogy bármely eszme nevében, bármely korban találunk olyanokat, akik éltek, és hasznos tetteket hajtottak végre a mondott eszme szerint, (a kommunizmusnak is voltak naiv hívei) és találunk olyanokat is, akik visszaéltek, bemocskolták ugyanezen eszméket.

Arra a következtetésre juthatunk, azt is mondhatnánk, hogy felelősség-elhárítás, menekülés volna részünkről a valós élet által felvetett, köztünk élő érzelmi, tudati, szellemi közeg egyoldalú, a rendszerből kiragadott módon történő szemlélése. Ugyanakkor nem célravezető a hitviták megmerevedő frontjainak kizárólagos tudomásulvétele sem a kérdések lesöprésével, a megértés és az értelmezés elválasztó

falakat bontani kész új dimenzióinak, új összefüggéseknek keresése helyett.

Csaták pergőtüzében nehéz gondolkodni, mélyebben átlátni összefüggéseket, ezért a Gyökér a múlt évben több alkalmat szentelt annak, hogy „tüzet szüntess” állapotban próbáljon valamennyire – a korábnál inkább elfogadhatóbb - értelmes nézetre, állásfoglalásra jutni.

A 60 éve tartó folyamatban vagyunk részesei annak, hogy az integráló erőket le kell bontani, az erővonalakat fel kell térképezni, és fel kell számolni. Megveszem a sajtót, hangolom a lakosságot, saját párt, hatalmi, társadalmi és gazdaság filozófiámat, értékrendemet mint egyetlen tüntetem fel, privatizálom a közösségi vagyont, kiképezek egy olyan társaságot, akik belülről a parlamentbe kerülve meghozzák azokat a törvényeket, mely lehetővé teszi, hogy az ellenoldal – az egész Magyarország - erőforrásait törvényesen szerezzem meg.

**Milyen integráló erők és erővonalakról van itt szó?**

**A közösségeket összetartókról, melyek egyike éppen az a nacionalizmus, melyet vizsgálunk.**

Hogy jutottunk idáig, és most hol tartunk kérdés megválaszolásának megközelítésére két további fejezet ad szempontokat.

**Magatartástudományi Intézet kutatásai**

### 1. Társadalmi tőke elvesztése, kapcsolatdefektus

A **társadalmi tőke** az emberek közötti kapcsolatokban megbúvó erőforrás, mely a kapcsolatok mennyiségének, minőségének és struktúrájának függvénye. **Az emberi kapcsolatokban áramló energia** elősegítheti az egyén boldogulását, de egyúttal elősegítheti a kollektív cselekvést is és ezáltal egy egészséges és prosperáló társadalom fenntartását. (Bővebben ld. 4. melléklet)

A magyarok jellemző vonása a kapcsolatdefektus, melyet a kutatók csak egy országos kognitív viselkedésterápia keretében képzelnek el feloldani. A kapcsolatdefektus tüneteiként a kutatók megállapították, hogy 2002-2006 között a társadalmi tőke értékét 80 %-ban, a világon a legnagyobb mértékben mi magyarok veszítettük el.

Ennek tüneteként a válaszolók véleménye az, hogy

- nem lehet megbízni a másokban,
- nincsenek közös értékek,
- nincsenek, társas kapcsolatok.

Ha valaki nem bízik önmagában, akkor nem bízik másokban sem. Tulajdonképpen a magyar társadalom egésze az orvosok véleménye szerint pszichoterápiára szorul

Országos kognitív viselkedésterápia kellene, ami megváltoztatja a tendenciákat, mert

- akinek nem fontos a közös kultúra – az magát zárja ki.
- aki ennek az értékét nem ismeri fel - az magát zárja ki.

Aki magát kizárja, az válik általában depresszióssá, kitörhet ebből személyi és csoportos agresszió révén, megbetegedhet. Egészséges vitalitás, mentális egészség ezen a talajon nem remélhető.

**Nemzet és kereszténység a vallásos folyóiratokban 2009.03.03**

### 1. Nacionalizmus/1. rész

A tárgy feldolgozását támogató tanulmány **Geréby György: A népek angyalai, avagy lehetséges-e nemzeti kereszténység?** (Pannonhalmi Szemle). A tanulmány azt a kérdést teszi fel, hogy belefér-e, beleférhet-e a keresztények gondolkodásába a nemzethez tartozás gondolati hangsúlya és formai megjelenése

nemzeti jelképek használata révén, különös tekintettel a magyar keresztény liturgikus térben felcsendülő Himnusz és a Szózat szövegére és dallamára.

#### 1.1. Nemzet

A tanulmány szerzője a zsidó eredetromantika alapján áll. A nemzet, mint Istennek nem tetsző, mint Isten akaratával ellentétes, az Istentől eltávozottak alakzata jelenik meg a dolgozatban Annak bizonyítására, hogy a valódi keresztény gondolkodás nemzetmentes, éppen a zsidó nemzet irodalmi hagyományaihoz (Gyb.) nyúlva érvel. A gondolatmenet megtámasztására szolgáló idézetek száma 67; ebből összesen kettő az, ami Jézusnak tulajdonítható. A fennmaradó 65 idézet megoszlása a következő: 36 Ószöv., 17 Pál, 9 ApCsel., 4 Péter, 4 Jel. A nem Ószövetségi idézetek számos esetben az Ószövetséggel párhuzamba állítható, ószövetségi idézetek helyeire utaló, arra hangolt szövegek (Gabi).

„A nemzet-voltnak Krisztus után nincs legitimitása”- írja valahol Ratzinger. Ezzel a megállapítással nem lehet egyetérteni. Az életet kapcsolatrendszerekben élhetjük csak meg, az egyes kapcsolatrendszereinket nem fordíthatjuk szembe egymással, nem játszhatjuk ki őket egymás ellen, vagy egymás rovására (kereszténység, család, nemzet, stb.) (Náci). A magyarság összekapcsolása a kereszténységgel – István király óta törekvés a magyar történelemben. A mindenkorai társadalom vezetését terheli felelősség abban, ha a nemzeti szimbólumokkal és a hozzátapadó motivációkkal visszaéltek, visszaélnék (GB.). Kétségtelen, hogy a nemzet-tudat és a keresztény tudat, vagy inkább öntudat egymást erősítő erővé válik. Ennek példáját láttuk a lengyel Solidaritás megszületésekor is, melyből a nemzeti ellenállás fejlődött szoros kapcsolatban az erős keresztény gyökerekkel (Bi.Gyuri).

#### 2. Nacionalizmus/2. rész

A második körben a nacionalizmus definiálásra tettünk kísérletet otthoni felkészülésünk alapján.

Elsődleges értelmezésben nacionalizmus= nemzeti öntudat, nemzeti identitás, nemzethez tartozás (Tr.Évi, Gr. Bandi). A nemzethez tartozás kritériuma visszavezethető a létezés alapvető kifejezési igényéhez, a kommunikációhoz, mely embert tekintve a nyelv révén valósul meg. A nyelv utal a gondolkodásmódra – ugyanakkor vissza is hat rá. A nyelv (lingva) egy bizonyos embercsoport által használt kommunikációs eszköz. Az embercsoportot nemzetnek nevezzük. A nyelv generációkon átívelő, stabil, ugyanakkor változó eleme a nemzetnek. A generációkon átívelő jelleg a közös gyökerekben, történelemben, hagyományban és gondolkodási mintában manifesztálódik. Azt a közös nyelvet, amit otthon, a családban beszélünk, azt használjuk a napi életben való eligazodásra is, ha az állam területén élünk. Akikkel azonosan értünk vagy együtt nevetünk egy nyelvi szójátékon, azokkal egy nemzetet alkotunk. Közösséget és szolidaritást vállalok olyan emberek tömegei iránt, akiket soha nem ismertem, és akikkel soha nem is fogok találkozni, csak annyit tudok róluk, hogy a nyelvünk közös. Érdekes tapasztalat külföldön találkozni magyarokkal: az ember rögtön tudja, hogy mi a nemzeti összetartozás (Gabi).

#### 2.1. Pozitív értelme

Egy nép, vagy népcsoport meg-, vagy fennmaradásának féltése (Öcsi). A nemzethez tartozást (le)tagadni, csak azért, mert valakik valamikor valamiket valakik ellen tettek a közös történelem során, megalapozottan nem lehetséges. A nemzethez kötődés elemei közül ki kell zárunk azt, ami Jézussal ellentétes (Gr. Bandi, M.Jóska). Jézus zsidó volt, és ezért Izrael országának elveszett juhához jött (Gyb., M.Jóska).

Az emberiség-horizontú jézusi szeretet elve alapján, „Ti pedig menjetek a föld határáig” – mondja Jézus. Nekünk a magyar nemzet elveszettjei mellett a tót, a rác, az oláh nemzetiségekhez is szól a küldetésünk (Gyb.). A szeretet cselekedeteinek tevőleges valósítása viszont csak koncentrikus körökben lehetséges.

Az igazi hazaszeretetet a patriotizmus (Öcsi). A pozitív értelmezés gyakorlati megvalósítása, átélése a magyar nemzeti identitást tekintve abba az akadályba ütközik, hogy a nemzet nem egységes, sőt magyar magyarnak a farkasa vő. Zrínyi: Második ének (Gyb.). Az igazi probléma magyar-magyar között van, az értelmiség szét-szedte (összeugrasztotta) a nemzetet, keresztény és értelmiségi feladat, hogy ismét összebékítsük (Tr.Évi, GBandi.).

## 2.2. Negatív értelme, torzulásai

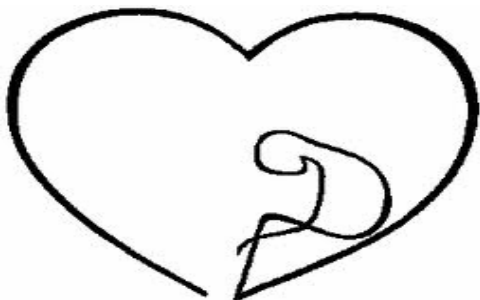
Torzult formái: sovinizmus, rasszizmus. Más rovására, kényszerítéssel akarok valamit elérni (Tr.Évi, Öcsi).

A História folyóiratban Glatz Ferenc tollából olvashatuk: az elfajult nacionalizmust a hatalmi érderendszer szítja. Ez a hatalmi érderendszer a szerzésre épül. A szerzési szándék vezette Kaint és motiválja napjaink kukázóit is, akik egy jobb zsákmányért ölni képesek.

Tömeggyilkos szentjeink képei, szobrai akik hatalmas fegyverrel szerzett földbirtokokat adományoztak a püspököknek, szintén katolikus templomainkban foglalnak helyet. (Gyb.).

**Nemzet és hazafiság az evangéliumban** (Gr. Bandi)

Két okból is nehéz elemezni ezt a témát; egyrészt mert a nemzet és a haza (hazafiság) mai értelemben vett fogalma Jézus korában nem létezett (bár hasonló értelemben igen), másrészt mert nagyon kevés evangéliumi helyen találkozunk ezzel a témával. A meglévő anyagot három fő csoportba oszthatjuk: Jézus viszonya a „birodalomhoz” (Rómához), a „politikai messianizmus-hoz” és a „nemzetekhez”.



**Mind a három vonatkozásban** alapvető eligazítást nyújt Jézus „názáreti székfoglalója” (Lk 4,16-21), amely nyugodtan nevezhető az ő politikai-társadalmi-gazdasági programjának. „Az Úr Lelke [szállt le] rám, mivel felkent engem, hogy megvigyem az örömet a nyomorgóknak; elküldött engem, hogy (meggyógyítsam a megtört szívűeket), [követként] kihirdessem a szabadulást a raboknak, s az elvakítottoknak szemük felnyílását, szabadon bocsássam a meggyötörteket, [és] kihirdessem az Úr kedves esztendejét.” – Ez alkalommal nem fejtette ki, *hogyan* képzelel el programja megvalósítását, de tanításának egészéből nyilvánvaló, hogy nem jogi szabályozással, nem „a törvény erejével”, nem (hatalmi) erőszakkal akarta felszabadítani a szegényeket, jóllakatni az éhezőket, de nem is „isteni csoda” által (vö. Lk 4,3-4), az emberi „szabad akaratot” megkerülve, hanem az egyetlen lehetséges módon, (megtért) emberek közreműködésével. (vö. Lk 17,21: „Isten országa

*rajtatók fordul!*”). Máskor, ahogy hiteles tanítóhoz illik, példát adott arra, hogyan képzelel programja megvalósítását: amikor hallgatói megéheztek, *szétosztotta* köztük a maga (és tanítványi közössége) ennivalóját (ld. Mk 6,35-44 és 8,1-9), majd ezt ismét lelkére kötötte értetlen tanítványainak (Mk 8,14.16-21).

(*folytatjuk*)

NOVÁK GYULA

## AZ ATYA EMBERI RAJZA

(1.)

### A TÉKOZLÓ FIÚRÓL SZÓLÓ PÉLDABESZÉD ÉRTELMEZÉSI KÍSÉRLETE

Festői bevezető



(Henri J. M. Nouwen: A tékozló fiú hazatérése)

„Gyakorta megkérdezem a barátaimat, mi az első benyomásuk Rembrandt Tékozló fiújáról. Egyöntetűen a bölcs öregemberre mutatnak, aki megbocsát fiának: a jóindulatú pátriárka. Minél tovább néztem a »patriárkát«, annál világosabbá vált számomra, hogy Rembrandt szándéka teljesen eltért attól, hogy Istent úgy ábrázolja, mint aki a bölcs, öreg családfő szerepében tetszeleg. Minden a kezekkel kezdődött. A két kéz meglehetősen különböző. Az apa bal keze, mellyel a fiú vállát érinti, erős és izmos. A széttárt ujjak befedik a tékozló fiú vállának és hátának egy nagy részét. Némi nyomást is érzek, különösen a hüvelykujjánál.

Úgy tűnik, ez a kéz nemcsak érint, hanem erejével meg is tart. Van ugyan gyengédség abban, ahogyan az apa bal keze megérinti a fiút, de ezzel együtt biztos fogás is járul hozzá.

Mennyire más az apa jobb keze! Ez a kéz nem tart vagy fog, ez a kéz kifinomult, lágy és nagyon gyengéd. Az ujjak közel vannak egymáshoz, és eleganciát sugároznak. A kéz gyengéden nyugszik a fiú vállán. Simogatni, vigaszt nyújtani és megnyugtató vágyik. Ez anyai kéz. [...] Amint felfedeztem az apa két keze közötti különbséget, egy új jelentésvilág

tárult fel előttem. Az apa nem egyszerűen egy nagy pátriárka – apa és anya is egyben. Egy férfias és egy nőies kézzel érinti meg fiát. Az apa megtart, az anya simogat. Az egyik megerősítést ad, a másik vigasztal.”

Rembrandt Harmensz van Rijn hatyúdala a halála évében, 1669-ben festett remekműve:

A tékozló fiú hazatérése.

A szentpétervári Ermitázs büszkesége

1. Korlátok

1.1 Adás – (adáshiba?)

Amint a Könyvek könyvét nem, úgy annak újszövetségi részét sem égi ajándékként kaptuk, hanem jó idő elmúltával (esetünkben mintegy két emberöltővel később) rögzítette a szerző/szerkesztő (az egyszerűség érdekében tekintsük most egy személynek) az emlékezete szerint történeteket, ill. a már kialakult hagyományt. Ennek alapulvétele után még legalább két tényt kell szem előtt tartanunk:

a) a szerző IQ-ja befolyásolhatta közlésének pontosságát;

b) a Biblia szerkesztett mű. S mivel a szerkesztés nem öncélú, tisztességgel feltételezhetjük, hogy a szerkesztőt leginkább a hitre ébresztés jó szándéka vezette. Az ő – esetleges és korlátos – szemlélete alapján.

A fentiek szerint született írások állnak mindnyájunk rendelkezésére; úgy is mondhatnánk: ezzel vagyunk kénytelenek beérni.

Vétel – antennafüggő

Ha már ilyen megértők voltunk a neves (és névtelen) szerzők/szerkesztők cselekedetei iránt, gondoljunk most magunkra, olvasókra.

Elvárható-e tőlünk (és elődeinktől), hogy ne emberi (ezalatt legalábbis korlátozott felfogásunkat és cselekvő erőnket, töredékes erkölcsünket, tisztázatlan istenképünket értem), hanem isteni (ennek meghatározására nem vállalkozom) módon olvassuk az írásokat? Aligha. Ezen felbátorodva – folytatom.

2. Forrás és vidéke

2.1 Háttér

A példabeszédet a harmadikban, az irgalmasság evangéliumában olvashatjuk. A szerző/szerkesztő nagy valószínűséggel egy hellenista műveltségű pogánykeresztény (nem zsidó gyökerű) volt. A nevét nem az evangéliumokból, hanem Ireneusztól (2. sz.) ismerjük: Lukács, Pál apostol kísérője. Mestere őt a testi irgalmasság hivatott gyakorlójának, orvosnak nevezi (Kol 4,14).

Az evangélium 80-90 között keletkezett, valahol a görög kultúrájú kereszténység területén.

2.2 Környezet

A farizeusok és írástudók zúgolódnak, mert Jézus „bűnösökkel társalog és velük eszik”. Ezt követi a három „elveszett”-ről szóló példázat: az elveszett bárányról, az elveszett drachmáról és az elveszett (tékozló) fiúról. Az első kettő csak előkészület; nem is lehet más, hiszen leírhatatlan a különbség egy juh vagy drachma és egy gyermek között.

Talán mondhatjuk: e harmadik a csúcson ebben a műfajban.

Hatása a Jézus alkalmazta környezetben még nagyobb lehetett (l. az 5. pontban Benyik felvetését).

3. Az alapszöveg: Lk 15,11b-32

„11bEgy embernek két fia volt. 12A fiatalabb így szólt apjához: Apa, add ki nekem a vagyont rám eső részét! Ő pedig szétszította köztük a [megélhetési] javakat. 13Nem sok nap után a fiatalabb fiú mindent összeszedvén, elutazott egy távoli vidékre, és ott léhán

élve eltékozolta vagyonát. 14Miatán mindenét elköltötte, hatalmas éhínség lett azon a vidéken, s ő nélkülözni kezdett. 15Elment hát, és elszegődött annak a vidéknek egy polgárához, s [az] kiküldte őt mezőre disznókat legeltetni. 16[A fiú] vágyakozott megtölteni gyomrát szarvacskákkal, amiket a disznók ettek, ám senki nem adott neki. 17Akkor magába szállt, [és így] szólt: Apámnak hány bérese bővelkedik kenyérben, én pedig itt éhen pusztulok! 18Fölkelek, elmegyek apámhoz, és ezt mondom majd neki: Apa, vétkeztem az ég ellen és előtted, 19többé nem vagyok méltó fiadnak nevezetni; tégy engem olyanná, mint a béreseid közül egy.

20Fölkelt tehát, elment apjához. Még messze volt, amikor apja meglátta őt, és megszánta, futván a nyakába borult, és összecsókolgatta. 21Ekkor a fiú azt mondta neki: Apa, vétkeztem az ég ellen és előtted, többé nem vagyok méltó fiadnak nevezetni. 22Az apa azonban így szólt szolgálóihoz: Gyorsan! Hozzátok elő az előző ruhát, és adjátok rá, és húzzatok gyűrűt a kezére és sarut a lábára; 23vezessétek elő a hizlalt borjút, vágjátok le, étkezve vigadjunk, 24mert ez az én fiam halott volt, de újraéledt; elveszett, de megkerült. És elkezdtek vigadni.

25Az idősebb fia pedig a mezőn volt, és amikor hazajöve közeledett a házhoz, meghallotta a zenét és a táncot. 26Odahívta az egyik legényt, érdeklődött, mi az. 27Az pedig mondta neki: Fivéred megjött, és apád levágta a hizlalt borjút, mert egészségesen kapta őt vissza. 28Akkor [az idősebb fiú] megharagudott, és nem akart bemenni. Apja azonban kiment és kérlelte őt. 29De ő megfelelt, mondta az apjának: Lásd, annyi éve szolgálok neked és soha meg nem kerültem parancsodat, de nekem soha nem adtál [egy] kecskét sem, hogy barátaimmal vigadjak. 30Mikor azonban ez a te fiad, aki javaidat szajhákkal élte föl, megjött, levágtad neki a hizlalt borjút. 31Ő azonban azt mondta neki: Gyermekek, te mindig velem vagy, és minden, ami az enyém, a tied. 32De vigadjunk és örülnünk kellett, mert ez a te fivéred halott volt, de életre kelt; elveszett, de megkerült.”

4. Értelmezés – ahogy a szereplők lát(hat)ják

Szigorú és tárgyyszerű leírásra készültem, ám a szereplők – talán mert gondolatainkban sokat voltunk már együtt – elém álltak és követelték jogaikat, a személyes meghallgatást. Nem tudtam érvelni ellenük...

Ide a jussomat! (11b-12a)

Látszólag én vagyok a főszereplő; legalábbis a példabeszéd címszereplője. Nőtlen, s ahogy Gromon (egyik értelmező) bemutat: „életkorát a fiúk szokásos házassági koránál, 18-20 évnél kevesebbre tehetjük”.

Türelmetlen vagyok; nem emlékszem pontosan, talán egyik haverom nyitotta ki a csipámat, fölillantva néhány lehetőséget. A lényeg, hogy tele van a hócipőm ezzel a földtúró paraszti léttel. Elég ebből! Torkig vagyok „a gondoskodást, biztonságot, minden tekintetben fejlődést nyújtó szülői ház” álszent szövegváltozataival. Végre a saját lábamra akarok állni, hogy megvalósítsam önmagammat. Hadd kapom meg mindazt, ami előbb-utóbb jár nekem: az örökrészem!

Tisztában vagyok a jogaimmal! Apánk halálakor nyilván bátyámmal ketten lennénk az örökösök. (Ha lánytestvérünk lenne is, hiába: ő csak akkor örökölhetne, ha nem születik fiú a családba [Szám 27,1-8].) Az elsőszülött fiú örökrésze kétszer annyi, mint a többi fiúé (MTörv 21,17). Tehát az én részem az örökség harmadrésze. Ide vele, aztán csás!

4.2 Mit tegyek, Atyám? (12b)

Jaj, Istenem; mit csináltam rosszul ezzel a gyerekkel?! Már egy jó ideje érzem: nagy bajban van szegény fiú. Vajon ki(k)nek a hatása alá került? Hogyan juthatott el ilyen pimaszsággal; nem várja meg halálomat?!

Atyám, segíts, hogy megfontoltan és Rád hallgatva döntssek!

Az eddig történetek alapján rövid távon semmi jóra nem számíthatok. De hát az előzmények után remélhetek-e egyáltalán?

Mi lenne az igazságos? Őseink törvénye szerint mit kell tennem?

„Ha valakinek rossz útra tévedt, önféjű fia van, aki nem hallgat apja és anyja szavára, s még akkor sem hajlik szavukra, amikor megbüntetik, apja és anyja fogja és vezesse a város vénei elé a város kapujához. Jelentsék a város véneinek: 'Ez a mi fiunk rossz útra tévedt és önféjű, nem hallgat a szavunkra, iszik és tékozol.' Erre a város férfiai kövezzék agyon.” (MTörv 21,18-21a)

Uram, leborulok előtted! Tehetetlen vagyok. Hiszen nem akarhatom fiamnak vesztét, még ha szent írásod egyértelműen mutatja is a jogos eljárást. Erősíts meg Atyám, hogy a jog helyébe a szeretet léphessen!

Mi lenne, ha adnék fiamnak még egy utolsó lehetőséget? Kiadnám neki az örökreszt; a haszonélvezetet megtartanám, így a bátyja jogát nem sérteném. Nem tudom, megmenteném-e ezzel a fiút, az viszont valószínű, hogy elveszítem anyagi javaimnak tekintélyes részét. Úgy látom, ez lehet az ára fiam esetleges megjavulásának.

Vállalom hát! Istenem, a Te nevedben.

4.3 Végre szabadon, függetlenül, gondtalanul! (13a)

No végre! De nehezen telt ez a néhány nap, mióta az öreg kiadta jussomat és mindent összepakoltam! Végre úton vagyok, szabadon! Nem apám mondja meg, mikor mit kell tennem; nem érzem magamon szüleim ellenőrző pillantásait. Messzire megyek, így mostantól nem is lesz módjuk tudomást szerezni lépteimről. Senkinek nem tartozom számadással, az én életem – magánügy! Engem az Isten se korlátozzon!

4.4 Elúszott az örökség... (13b)

Lehetséges volna...? Ilyen hamar...? Igaz, nem spóroltam, lezseren fizettem a haverok helyett is. Meg hát, nem a lepra helyeket kerestem. És a csajok... Olykor alaposan beszívtam, persze akkor észrevétlenül könnyíthettek is a zsebemen... Ilyenkor mi van? A haverok is eltűntek... Magamra maradtam.

Éhes vagyok... Elpusztulok! (14-16)

Pocsék a helyzet. Már enni sem lehet? Kénytelen lesznek munka után nézni.

Még szerencse, hogy találtam valami melót. Nem volt választási lehetőség: kondás lettem. No hiszen, ha ezt látnák a szüleim! Meg az Isten! Hogy én tisztátalan állatokat legeltetek! Ej már, mi közük hozzá! Ez az én életem. Szabad vagyok, nem?!

Csak ne lennék olyan éhes! A kevéske béremért sem adnak enni? Lehet, hogy a körülmények ócskák (azt mondják, éhínség van), de akkor legalább amit a disznók esznek, a szentjánoskenyérfa hüvelyes terméséből adhatnának... Rohadt irigyek!

Hazamegyek! (17-19)

Sokat gondolkodom. Új és régi sorsomon. Én itt majd' éhen halok, míg apám házában a napszámosok is jóllakhatnak. Rosszul döntöttem volna? Jaj, ez az éhség... Mit csináljak? Ki mondja meg? Senkim sincsen... Istenem, segíts!

Uram, Teremtőm, bocsáss meg nekem, hogy jó dolgomban hátat fordítottam Neked. Segíts meg ínségemben! Egyedül Te segíthetsz meg engem. Tisztíts meg értelmemet, hogy láthassam, mit kell tennem, hogy megmeneküljek a pusztulástól!

Tudom már: hazamegyek! Bűnt követtem el Istenem ellen és szüleimmel szemben. Haza kell mennem, és bűnömöt – Isten után – szüleimnek is meg kell vallanom.

És persze, tékozlásom következményeit vállalnom kell: arról már nem lehet szó, hogy szüleim fiuként befogadjanak, csak azt kérem majd, hogy béreseik közé vegyenek be.

Atyám, Istenem! Bocsásd meg vétkeimet! Lásd, milyen tökéletlen teremtményed vagyok: csak a nélkülözés és a szörnyű éhezés indított el Feléd. Köszönöm Neked, Uram, hogy eszközül ezt bocsátottad rám, tudva, hogy velem most csak így tudsz szót érteni. Igyekszem tanulni a történetekből, és kezedet el nem akarom engedni többé. Ámen.

(folytatjuk)

KORPONAI ERZSÉBET

## MILYENNEK LÁTOM GYURKA BÁCSIT?

Három témát kaptam Gyurka bácsitól, az első, az én istenemről szóló, nagyon könnyű volt. A másodikat és harmadikat nem akartam elvállalni, de végül is megértettem miről szólnak a kérdések, és mégis belevágok, összerakva a kettőt.

Áttekintettem Gyurka bácsi írásait, gondolatait, és együtt voltunk pár órát. 49 éve ismerjük egymást, és bár eddig hosszan nem beszélgettünk, tudtunk egymásról. Gondolatai erősen befolyásolták az életemet Bandi bácsi interpretálásában. Pontosabban ez szabta meg az irányt. Hatalmas élmény számomra ez a mostani találkozás. (Mindenkire úgy tekintek, hogy megszólítom a szellemi énjét. Vagy válaszol, vagy nem, de a nem is válasz. Szellemi én alatt az isteni ént értem, – nevezhetjük régi szóhasználattal szentléleknek – és nem a lelkét, bár sok esetben azt is nehéz megérteni. Túl sok a védekező mechanizmusunk.) Az első benyomásom az volt, hogy találkoztam egy hatalmas szellemi lényvel, akiről lassan lefoszlik a teste. Aki folyamatosan mellette élt, annak úgy tűnhet, évtizedek óta ugyanazt mondja. Igen, és ezzel a szintén nem kis lelke és emberi értelme tekintetében egyet is értek. Mégis, azon ma még ritka emberi lények közé tartozik, akik képesek voltak isteni énjüket behozni az emberi testbe, annak ellenére, hogy a fizikai testet erre edzeni kell, különben összeomlik. Viszont ez neki már nem számít. Ám szeretne tudni valamit, mielőtt átlép. Volt-e értelme, lesz-e folytatása annak, amit nem kis győtrelmek és áldozatok árán létrehozott? Ő azt hitte, hogy a jövőt építi, és élete végén azt látja, hogy vele együtt pusztul a műve is. Akkor meg mire volt jó ez az egész?

Ő, mai szóhasználattal, egy nagyon korai indigó. Rendszerromboló. Úgy, mint a mai 20-30 évesek zöme. És ezzel semmi gond nincs. A szellemi áramlatok mindig berögzültek, intézményesedtek, rendszerekké váltak a múltban. Ez ma már nem működőképes. Az egyik első Bokorközösség tagja voltam Pécelen, de mindig a saját utamat jártam, így pár év után be kellett látnom, itten kockásodni kéne, én pedig nem vagyok kocka. Vagyis a Bokornak is jól körülhatárolt rendszere lett, amiben csak egy bizonyos típusú embercsoport tudott megmaradni. (És itt kéretik nem megsértődni, ez nem minősítés, ez egy személyes meglátás, se nem jó, se nem rossz, minden és mindenki olyan, amilyen, a lényeg, hogy mindenki érezze jól magát a saját rendszerében.) Gyurka bácsi elkövette azt a „hibát”, hogy bár állandóan tiltakozott az egyházi rendszer ellen, azt próbálta szétfeszíteni, megújítani, létrehozott egy másik merev rendszert, az egyház peremvidékén, se nem benne, se nem kívüle. Éles kritikája azért nem vezetett sehová, mert ami ellen harcolunk, azt megerősítjük. A hibát azért tettem idézőjelbe, mert sosem hibázunk, csak kísérletezünk. A sikertelen kísérletek sorozata pedig elvezet a jó megoldáshoz. :) Most pedig ennek, a fejében lévő rendszernek lett a foglya, mert



nekünk embereknek szükségünk van a látható formákra, és ha az nem gyarapszik, akkor azt hisszük, hogy az eszmének is vége van. Pedig lehet, hogy csak átalakult, és a másik formát már vagy még, nem látjuk.

Egy valamire nem volt felkészülve, hogy egy éles váltás következik be az emberiség szellemi irányultságában. Most azonban érzi ezt, de mivel egész lelkével tapad a „gyermekéhez”, nehéz azt mondania, felnőtél, menj tovább nélkülem. Pedig hamarosan ki kell mondania, és számomra úgy tűnik, ezt tudatosan akarja még itt megtenni. A 81 éves anyukám – aki szintén rohamtempóban, tudatosan készül évek óta az átmenetre – szokta mondogatni, látja, hogy itt két nagyon különböző világ van, de ő már a régiben akar elmenni. Nem tud, nem akar ráhangolódni az újra. (Ez igazából nem nagyon megy neki, mert sajna :) gyerekei és unokái vannak, akiket szeret, így kölcsönösen hatunk egymásra.) Megtanultuk, hogy tiszteljük egymás nézeteit, és életét. Én nem kritizálom (sőt nagyon is igenelem, mindazt, amit él, mert ez boldoggá teszi), de azt sem engedem meg, hogy engem bírálgasson. Elmondtam, hogy ha baja van velem, az engem nem érdekel, mivel ha neki van problémája **velem**, az az **ő** problémája, oldja meg. Ami az én problémám volt vele kapcsolatosan, azt én már megoldottam. El van fogadva annak, aki, és úgy jó, ahogy van. Attól kezdve, hogy ezt letisztáztuk, nagyon szép, baráti a kapcsolatunk. Ha néha-néha vissza akar térni a régi mechanizmusra, lecsapom a kagylót, vagy rácsukom az ajtót, és otthagynom. Harag nélkül, de határozottan. És erre ma már azt mondja: jól teszed. A fiamon sem háborodom fel, amikor lebánáz vagy lehülyéz, de közlöm, hogy jogom van a bénaságomhoz vagy saját hülyeségemhez. Ugyanakkor intelligensnek és fejlődőképességem tartom magam, tehát ha elmondja mit és hogyan gondol, attól, hogy öreg vagyok, meg fogom érteni, vagy legalább megpróbálom :) Vele is baráti a kapcsolat.

Na, most megint lépünk egyet egy más síkra, Menjünk ki a kerítésen vagy karámon kívülre, és nézzük egy más perspektívából a történeket. Milyen volt a régi rend?

### Egy kis kitérő

MESÉT fogok mondani, nem én találtam ki, mások meséiből rakosgattam össze, mert Igazság, mint abszolútum nincs, a mesékből pedig mindenki azt érti ki, amit akar, pontosabban, amit tud. Tegyük hozzá, pillanatnyilag. Egy nyitott ember, mindig mást, akár ugyanabból a történetből.)

Tehát, a saját istenképemhez, egy saját mitológia következik. :) Ha holnap jobb mesét találok, lecserélem. Ma ezt kielégítőnek vélem, magamnak.:

„Színház az egész világ, s színész benne minden férfi és nő.” (Shakespeare szerintem egy misztikus volt.) Történetem szereplői angyalok és angyali rendek. Csakhogy az én angyalaim nem „jók” vagy „rosszak” (ezt a dualisztikus fogalmat itt találtuk ki a Földön, a játékhoz), hanem mindegyik olyan-amilyen. Eljöttünk Otthonról, ahol isteni szüleinkkel szinguláris egyként éltünk szeretetben, és ez maga volt a harmónia, a minden. De felnőtünk, kíváncsiságunk hajtott, és mást akartunk. Szüleink pedig biztatva várták, hogy na, mire vagyunk képesek? Amikor kiléptünk az Otthonból, az egy robbanás volt, egy szétszakadás. És rengetegen lettünk, ám tudatában eredeti egységünknek. Mindenki rendelkezett minden isteni képességgel. Teremteni kezdtünk, de mindenki mást, koncepció nélkül. Ebből érdekharok lettek, mert akadályoztuk egymást. Hiányzott az eredeti

harmónia, ezért vissza akartunk menni, de nem tudtuk hogyan kéne. Megpróbáltuk egymást bekebelezni, erőszakkal egyesíteni, azt hittük „csak egy maradhat” :), csak az mehet vissza, aki az összes erővel rendelkezik. De ezt nem mindenki akarta, ezért kemény harc kezdődött. A hasonló rezgésűek csoportokba tömörültek, rendekbe. Nade, egyenlő, halhatatlan szellemi lények harca nem vezet sehová! Nem lehet megölni egymást, nem lehet hosszú távon birtokolni egymást. És ekkor a rendszer állóháborúvá vált, és megdermedt. Összeültek hát a rendek képviselői, és kitalálták, hogy valami olyan kísérleti helyet kellene létrehozni, ahol el lehetne – lelassított, betömörített energiákban – játszani az egész történetet, de úgy, hogy a résztvevő színészek teljesen beleélik magukat a szituációba, teljesen elfelejtve, hogy kik ők valójában. Fájdalmat fogunk érezni ha bántjuk egymást, örömet, ha szeretünk (az angyaloknak nincsenek érzelmeik), teremteni fogunk a saját kezünkkel (nem ám csak úgy hoppsz!), elhisszük, hogy egyedül vagyunk, elhisszük, hogy meghalunk, és ahányszor újrajátszuk a darabot, annyiszor más-más lehetőséget tudatosítunk. Egy bátor, vállalkozókedvű angyal-csapat (ezek vagyunk mi, emberek :) ) felvállalta, hogy fokozatosan betömöríti az energiáit (nem volt egyszerű feladat), létrehozza a színpadot, és váltva különböző szerepeket játszik. Na, így hoztuk létre a Föld bolygót, az emberiséget, többször módosítva az egészet. (Én a tér-idő dimenzióban mesélek, de azt ne feledjük, hogy ez a most-ban játszódik, az egész, hiszen csak a mi elménkben létezik a 3D-es tér és a lineáris idő. Ez az általam pillanatnyilag elfogadott mese-verzió, mindenki olyat mesél magának, amelyet akar, csak ne akarjuk egymásra erőltetni. :) ) A történelmünkbe pedig időről-időre beépítettünk egy kapcsolót, hogy ne ragadjon le a játék. Olyan szellemi pontokat, ahol valamelyest megszakítottuk az előadást, egy-egy néző beszólt, és ez módosította a műsort. :) Ezek voltak a történelemben megjelent „mesterek”.

Több olyan pontja volt a játéknak, amikor azt mondtuk, semmi értelme tovább folytatni, úgy tűnik, ez sem fogja megoldani a problémát, és töröltük az egészet, majd újraindítottuk. A történelem folyamán sokkal többször, mint ahogy azt ma hisszük. Az eredeti elképzelés az volt, hogy bármire is jutunk, a végén végleg töröljük a színpadot, nem várjuk meg, hogy mindenki befejezze a saját megkezdett játékát. Csakhogy menet közben rájöttünk, hogy ez a gondolkodós-érzős-játék fantasztikus, gyönyörű! (Egyre több nézője lett a színdarabnak, sőt, egyre többen akarnak bekapcsolódni a játékba is, úgyhogy ma komoly sorbanállás van, mindenki a Földre akar jönni.) Nem véletlenül szaporodunk ám ilyen gyorsan! :) Sőt, mint hallom, már több hasonló bolygó is létrejött ilyen típusú játékhoz.) Szenvedélyes játékosokká váltunk, és mivel el is jutottunk a megoldáshoz – mármint ahhoz, hogy egyedi-eggyé válunk, és az Otthont ide hozzuk, beletesszük a játékba a lényegét, az egymást feltétel nélkül elfogadó, egymásra figyelő, sokszínű szeretetet –, már nem akarjuk abbahagyni. Amit mi itt egyénileg és közösen teszünk, abból mindenki tanul az egész Omniverzumban. Ezért nincs jó és rossz, mert mihez képest? A játéknak sok-sok részlete van, sok-sok epizódja, és mindennek volt, van értelme, meg persze nincs :) Hiszen az értelme a játék maga.

### Kitérő vége

Folytatom, vagyis milyen volt a régi rend? Mit is játszottunk az elmúlt évezredekben? A saját életünk feletti hatalmat átadtuk vezetőknek, csoportoknak, rendszereknek, akiknek az lett volna a feladatuk, hogy vezetőként létrehozzák az egységet. De az eddigi próbálkozások mind ugyanoda vezettek, nem egységet értünk el, ezek a régi típusú vezetők egyformaságot akartak, állandó hatalmat, maguk-

nak. Nem éltek a kapott hatalommal, hanem folyton visszaéltek.

Hol tartunk most? Kimondtuk, hogy az **egymás feletti hatalom illúzió**, nem birtokolhatjuk egymást. Kimondtuk, hogy nem jött be a vezető és vezetett formáció, vagyis **egy egyedben nem egyesíthető a sok**. Amivel most éppen kísérletezünk, az az **egyéni felelősség** önmagunk társ-teremtő hatalmáért, ami nem sértheti másokét. Kimondtuk, hogy az eredendően létező **egységünk, nem egyformaság**. Kimondtuk, mert megismertük az **együttérés** fogalmát, hogy mindenki végigjátszhatja a játékát, az összes régít, de közben mindenki lép egyet. Kimondtuk, hogy az adás-kapás dualisztikus fogalmát lecseréljük a kiegyensúlyozott **megosztásra**. És ez működik, a megdermedt világok kimozdultak. :) Az Otthon egy bennünk létező valóság, és most már akár vissza is mehettünk, de nincs hova. Az Otthon megváltozott, végérvényesen. Nem lehetünk újra gyerekek, felnőtünk, nem szaladhatunk anyu-apu ölébe, saját gyerekeink (teremtéseink) vannak, és mi lettünk a szülők, mi lettünk az Otthon. :) Az első teremtés-kör befejeződött, indul a következő. :) És mi játszunk tovább, és figyeljük a gyerekeink önálló játékát, örömmel, szeretettel, bízva bennük. :) Szabadságra és önállóságra neveltük őket és ők élnek is vele, a tőlünk (!) tanult felelősséggel. Lehet, hogy ez még nem mindig látható, de ne feledjük, ez itt egy lelassított játék-mező. :) Sok dimenzióban ez már valóság, mert a mi tapasztalataink alapján már megteremtették. :)

Gyurka bácsi, nézz ránk, és lásd magad bennünk! :) Mindannyian tükrei vagyunk egymásnak. Eszed, nem eszed, Te neveltél öntudatosnak. :) Azért lettem ilyen, mert Bandi bácsi nevelt, és ő elfogadta a Te gondolataidat, én meg az övét. A Bokor mindig létezni fog, csak más formában, vagy épp forma nélkül. Te és a Bokor minden tagja egy új világnak készítettetek helyet, és legyetek büszkéek magatokra! Lássátok meg, hogy jól neveltétek a gyerekeiteket, szabadnak és önállóknak! Bízgatok benne, hogy ők ezt mindig tudni fogják! :) Ha Ti nem takarítjátok el a régít, az új nem tudna hová jönni. :)

Minden és mindenki úgy van jól, ahogy van. :)

2010.május 22-én felolvasva Gyurka bácsinak



**MÁRCZI IMRE**  
**90 ÉV TANÚSÁGA – ÉS**  
**TANULSÁGA...**

## BESZÉLGETÉS BULÁNYI GYÖRGY PIARISTA ATYÁVAL

### 2.

**B. Gy.:** A következő fázis a kultúra. Amikor elérünk egy olyan tudásszintet, amelyiken úgy vagyunk, mint ahogy mi piaristák voltunk a hittanárokkal: nem tartottunk igazi tanároknak őket. Mert amit mi tanítottunk matematikából vagy fizikából, ugyanazt tanították Bostonban, Jerevánban, Vlagyivosztokban, akárhol. Amit ez a hittanár mondott, érvényes volt ötezer különböző vallás egyetlen fajtájában; tévedhetetlenül érvényes volt. A többi tárgyban pedig nem voltak tévedhetetlenül érvényes dolgok, mert Nobel-díjat adtunk annak, aki fölfedezett valamit, hogy nem úgy vannak a dolgok amint vannak. Ez a kultúra: amikor megjelenik a filozófia, amikor Arisztotelész elkezd gondolkodni azon, hogy mi is a hüposztázisz, ami mindennek mélyén van, mik is ennek az akcidensei, a jellemzői, melyek az egyetemes létállományok s kifejlődnek a szaktudományok: a természettudományok, a társadalmi tudományok – a mai ELTE-nek a különböző fakultásai – orvostudományok, jogtudomány. Ez a kultúra. Kultusz, kultúra, s utána következik a civilizáció. A civilizációra az jellemző, ami a kultuszra és a kultúrára nem – most egy csúnya dolgot kell mondanom, de igyekszem illedelmes kifejezést használni: amikor lefektetünk akit érünk. Mondom szépen is. A római társadalomban a nők a konzulokról jegyezték meg a férjeik nevét. A konzulok évenként változtak; eme konzul idejében, a férje nevét már elfelejtette, de a konzulra még emlékezett, mert az az Acta Diurna-ban olvasható volt minden nap. Ez a civilizáció. Mondok egy képet, amely még a kultúrából való. 1943-ban felfedezzük a népi írók működése nyomán, hogy rettenetesen nagy baj a Trianon, hogy elvették a hazánk kétharmad részét, de Németh László azt mondja, hogy attól, hogy mi búsulunk ez vissza nem jön. De itt van három millió magyar koldus – mondja Kovács Imre a Néma forradalomban. Ettől felbolydul a lelkiismeretünk és 1942-ben elkezdődik a falusi tehetségmentés. Debrecenbe érkezve 45 februárjában én ragadom meg a falusi tehetségmentés ügyét. A plébánosokat értesítjük a kétnapos versenyvizsgákról: tessék a tehetséges, hat elemi elvégzett gyerekeket beküldeni és ingyenes oktatásukról gondoskodunk. Ilyen módon kerül be a Móra Ferenc Népi Diákotthonba, melyet én hoztam létre, a Magyar Jani Nagylétáról. Az apjával megállapodom abban, hogy én varratok a fiának ruhát, mivel van szövetem s van dollárom, ő pedig nevel nekem disznót, amit én hazaszállítok Mátyásföldre, mert heten voltunk testvérek és 45-ben akinek napraforgó olaja volt, az már megélt; akinek disznója volt az már a csúcs volt. Lemegyek disznóvágásra és érdeklődöm a falu erkölcséről. Elmondják s én el szoktam mondani lelkigyakorlatokon a mai tizen- és húszéveseknek – hiszik is meg nem is. Legény a lánnyal sétálhat vasárnap délután litánia utántól sötétedés előttig a Fő utca ezen a szakaszán innentől idáig, ha azon túlmege, akkor „k”. Legény a leányt hét közben is meglátogathatja kedden és csütörtökön munka után, ha a leány fogadja adja s anyja jelenlétében a tisztaszobában egy órára. Utána illendően megköszöni a szíves fogadtatást, s a leányzó kikísérheti őt a kiskapuhoz. Ha egy percen belül nem érkezik vissza, akkor az anyja megy segíteni búcsúzkodni. Ez még a kultúra. Ami utána következik, annak az eredménye az, hogy a magyar nemzet termékenységi rátája 1.2 – ez annyit jelent, hogy 2020-ra a beiskolázott gyerekek többsége már lovári nyelven is tud beszélni. Ennek a következménye az, hogy 2050-re messzemenő többségben lesznek hazánkban a lovári nyelven beszélők és akik magyarul akar-nak beszélni az ötvenes és a hatvanas években, jól gondolják meg, hogy hol szólalnak meg, mert ha például Nyitrán nyitják ki a szájukat, kaphatnak egy pofont érte vagy ha Ma-

rosvásárhelyen, akkor Sütő András elveszítheti a fél szemét. Nem magyar specialitás ez. Tanulmányoztam a kérdést; egész Európában 1,2 – 1,25 körül van a termékenységi ráta, kivéve Franciaországot. Ott 1,9, ami még mindig nem elegendő a társadalom fennmaradásához, de Franciaországba véletlenül beköltözött közben tíz millió mohamedán arab. Mi az élet célja? Mondhatom profánul is meg nem profánul. Profánul az, hogy továbbadjuk az életet. Nem profánul, Jézus nyelvén azt mondom, hogy Malkut Jahvé, Isten Királysága; görögül Bazileia tu Theu – Isten Országá. Mi az Isten Országá? Az, amelyikben nincs verekedés, az, amelyikben nekem nincsen több, mint neked, és amikor nem parancsolgat nekem senki. Hallgatok én az okosabbra, ha akarok. Ez a szolgálatnak, az osztozásnak és az egymást megértésnek a világa. Ezt a világot szolgálni sem az államhatalomban, sem az egyházban nem lehet; mert államhatalom és egyház annyit jelent, hogy vannak az urak és a nem-urak. A középkorban vannak a papok és a nemesek – ezek a personae, aztán a res, a „dolgok”: a föld, marha és a jobbágy. Ezek nem összecserélhetők: ezek egymás halálos ellenségei! Bakócz Tamás a Medicivel szemben megbukik a pápaválasztáson. Hazajön és a Kelet Pátriárkája címet adományozza neki a Medici, hogy kiengesztelje a vereségért. Ő meg szól Dózsa Györgynek, hogy hatalmas sereget gyűjtsön a török veszedelem ellen. Összegyűjti Dózsa a hatalmas sereget, de annak nem a török az ellensége, hanem a nemesek és a papok luxuspalotáit, a reneszánsz csodáit dúlják fel és teszik a földdel egyenlővé – mindaddig, amíg a nádor le nem veri őt is. A paraszttal sült Dózsa-húst etetnek Temesváron, és így érhető, hogy II. Lajos magyar király tudomást szerez arról, hogy kétszáz ezer embert hoz ezer kilométer távolságról a Szolimán – kétszáz ezer embert! Burgio pápai követ jelentése szerint húsz ezer magyar vértanú várja a kétszáz ezret. 4 millió volt az ország lakossága! Ebből fele férfi: 2 millió. Ennek fele kardot tud forgatni: 1 millió. Hát, ha az egymillió férfi szabályát kap – török elleni szabályát – Szolimán el se indul a maga kétszáz ezerrel ezer kilométeren keresztül. De nem lehetett a jobbágnak szabályát adni a kezébe, mert neki nem a török volt az ellensége; a törökkel neki semmi baja nem volt. Azokkal volt baja, akik a marhával és a földdel egy szinten kezelték. Amíg ezek a kategóriák érvényesülnek, addig állandóan belefutok a kultusz-kultúra-civilizációba és az elhalásba. Itt jön a négy-öt magyar, ez az a jézusi találmány, amely nem jutott eszébe sem Buddhának, sem Lao-ce-nek, sem Szókratésznek, se Tolsztojnak, se Gandhinak, se Dosztojevskijnek – akik szintén tudták azt, amit Jézus tudott – hogy ezt a tudást hogyan lehet továbbadni. Hogyan lehet továbbadni akkor, amikor a jézusi mondanivalóért három esztendőn belül az a jutalom, hogy a főpap, Kai-fás azt mondja: méltó a halálra; a Szinhedron 72 tagja azt mondja, igen, Nikodémus se tiltakozik, se Arimathei József és Pilátus „kényszerül” keresztre feszíttetni. Akkor, amikor Szókratésznek ki kell innia a méregpoharat – ez ellen az egyetlen védekezés, ha „négy-öt magyar összehajol”. S amikor Jézus kijön a pusztaból és a negyven napos böjtje alatt megérti azt, hogy tiszta sátáni dolog uralkodni és nagynak lenni és gazdagnak lenni és meg tudja fogalmazni, hogy „haj nektek, gazdagok” és boldogok a szegények. Azonban az nem elég, ha ezt én tudom, hanem egy kisközösséggel is közölnöm kell. A jézusi kisközösség személyenként épül fel. Valamiféle kisközösséget Keresztelő Szent János is létrehozott: az volt a dolguk, hogy kereszteljének. Azokat kereszteljük,

akik bűnbánatot tartanak, mert ha bűnbánatot tart az ember, akkor a zsidók istene elküldi a zsidók számára a Messiást, aki kitakarítja a rómaiaktól Zsidóországot. Amikor Mahaira várába fogságba kerül Keresztelő János, üzen Jézusnak: Te vagy-e az eljövendő vagy mást várjunk? Én, a te előhírnök, a te küldötted itt várom, hogy lefejezzenek! Hát miféle messiás vagy te, ha még mindig nem csinálod a dolgodat?! S Jézus azt válaszolja: a szegényeknek hirdetem az örömhírt. A megoldás a szegényeknek, nem az uraknak: boldog, aki nem botránkozik meg – de Keresztelő János úgy halt meg, hogy megbotránkozott Jézusban. Keresztelő János két tanítványa, János és András, Zebedeus fiai ott vannak a Jordán partján, amikor Keresztelő János azt mondja Jézusról, hogy „íme, az Isten báránya” – ennek utána megyünk, mondják, sasézznak a homokban, Jézus észreveszi, hogy követik, hátrafordul: Mit akartok? Azt mondják neki: Mester, hol laksz? – Gyertek, megmutatom. – S aznap nála maradtak. Délután négy órakor volt a találkozó s aznap 12-ig tartott a hosszú beszélgetés. Nincsen jegyzőkönyvem róla, de ha János és András is ugyanolyan hülye zsidó nacionalisták voltak, mint amilyen hülye magyar nacionalistának születtem én – aki 42-ben boldogan mentem volna ki ezredlékésnek a Donhoz, hogy megvédjem a hazát és visszaszerezzük Trianont – hát akkor azt kellett Jézusnak elmondania: Ide figyeljétek gyerekek, attól, hogy itt vannak a rómaiak nem lehet az asszonyt ölelni? Attól, hogy itt vannak nem lehet gyerekeket nevelni? Mit akartok? Ők is örülnek ha gyerekeket neveltek, mert több lesz az adófizető. Gondolkodjatok! Ennek a beszélgetésnek olyan nagy lesz a hatása, hogy András hozza a testvérét, Pétert, János is hozza testvérét, Jakabot és „kézről kézre” hozzák a haverjaikat. Végül is a Jézussal együtt tizenhárom fős csapat úgy áll össze, hogy beveszik a féltestvéreiket is, mert József halála után a József után következő fiú, Alfeus veszi el Máriát és attól származik a kisebbik Jakab, József, Júdás, Simon és Tádé. Családi vállalkozás – meg a Keresztelő Jánostól szerzett tanítványokból és azok barátaiból áll össze a Tizenhárom. Mi az, ami itt létrejön? Valami nagyon életes képet kellene rajzolni erről a vállalkozásról még mielőtt meghalok. Tudunk ilyesmiket: váltás ruhát ne vigyetek magatokkal; sarut ne vigyetek magatokkal; erszényt ne vigyetek magatokkal! – képzeljük el, hogy most elmegyünk valahová. Ahhoz, hogy mi élni tudjunk, tegnap jöttem meg Visnyeszéplakról, volt egy hatalmas csomagom, amit az autóba beraktunk – ezek meg? „, Mindig csak gyalogolt, hintója sosem volt” és nem volt kofferja, váltás ruhája, se gatyája, hogy volt ez? Voltak asszonyok, akik kísérték őket. Nem voltak egészen fehérenélkül: Mária Magdolna, Salome, Jakabnak-Jánosnak az anyja, Zsuzsanna – ezeket név szerint is ismerjük. Valami hallatlan egyszerűségben éltek. „Azt egyétek, amit elibétek raknak – a kézrátételes gyógyítás ellenében. Ez volt az első közösség. S még egy nagyon fontos: Jézusnak egyetlen vallási cselekménye sem volt. Ő nem keresztelt senkit. A Keresztelő Jánostól átvett tanítványok még kereszteltek – Jézus már nem. Az egész jézusi életalakításnak egyetlen „templomosdija” van: egy magánháza elfogyasztja a zsidók húsvéti báránylakomáját – ezt is mint vallásos zsidó, akit körülmetéltek a nyolcadik napon és mint aki időnként felmegy a templomba, mint a 12 éves Jézus és mint aki – ha eljön a Pászká- nap – megeszi a húsvéti sült bárányt keserű füvekkel, kovásztalan kenyérral, szőlőből préselt ünnepi boritallal. Jólaknak. S akkor jön Jézus egyetlen kultikus cselekvése. Vesz egy darab kenyeret és azt mondja, hogy „ez az én testem, amelyiket én odaadok értetek”. S megfogja a poharat: „Ez az én vérem, vegyétek és igitok belőle mindnyájan – ez az, ami kiontatik értetek és mindenkiért. Ezt tegyétek az én emlékezetemre!” Nos, ebből a legjelentő-

sebb, hogy „az én emlékezetemre” – hogy el ne felejtsetek azt, hogy mire tanítottalak benneteket! Hát nem arra a hülyeségre, amire az egész kultusz, kultúra és civilizációs folyamat épül – hanem az Isten Országát tanítottam nektek! Nektek, akik tanítványok vagytok. Ez a „tanítvány” (mathétész) szó vagy kétszázötvenszer fordul elő az evangéliumokban, az Apostolok cselekedeteiben még egy párszor, Pálnál már egyetlen egyszer sem. Itt van az, ami Jézusnak olyan sajátossága, ami szinte mindenki fölé rakja: Meg lehetett bírálni Őt. A farizeusok megbotránkoztak azon, amit mondott. „Mostantól kezdve az Emberfiának emberek kezébe kell adatni.” „Nem történhetik ez Veled, Uram!” – mondja Péter. „Te Sátán!” – így Ő. Vitázik. Ezzel szemben a vallástörténet egészen mást mutat: Egyetlen az okos, én. Én vagyok a tévedhetetlen, s ha hozzám akartok tartozni, akkor azt mondjátok, amit én, különben elégetlek benneteket máglyán – mert rendnek kell lenni. Ugyanúgy, mint az államhatárlomban. Szent Istvánnak vagy szolgálisz, vagy kiirtom az összes törzsfőt. Mert központi hatalmat csak a teljes engedelmesség alapján lehet létrehozni; nem lehet a vallásban központi hatalmat, rendet teremteni, hogy ne össze-vissza beszéljenek minden templomban, azt, amit akarnak! Magnetofonkészülékek nélkül is biztosítva van a szín...nagyyszerű katolikus szöveg. Tizennégy félv teológiája alatt eljutsz oda, hogy nem a másik ötezer vallásnak a szövege az igaz, hanem egyes egyedül a miénk. A kisközösség sorsa a kétezer esztendőben? Az első nemzedékben megbukott! Mi a tanítványok utolsó kérdése Jézushoz mennybemenetele előtt? Hát a legfontosabb: Mostanában állítod-e helyre Izrael számára a királyságot? – Nem. Se mostanában, se máskor. Ha most kétezer esztendő után helyreállítják, akkor egyelőre hatmillió palesztin halott már biztosítva van, s még a duplája jön. Nem állít helyre az Isten semmiféle királyságot. Isten Országát csinál. Úgy hogy Jézus úgy mehetett föl a mennybe az Atyához, hogy letette a záróvizsgát, amelyen teljességgel elbukott – nemcsak Ő, hanem a Tanár Úr is... Ha ez volt az utolsó kérdés, hogy „Mostanában állítod-e helyre Izrael számára a királyságot?” – ez annyit jelentett, hogy semmit se értettek meg. Ennek messzemenő következményei támadnak. Az egyik az, hogy: Üdvözítsed Isten az embert! – Rendben van, el van intézve. – Nincsen elintézve semmi! Jézus három esztendőt áldozott az életéből és ezekből a hülyegyerekekből nem tudott jézusi gondolkodású embereket nevelni, mert ahhoz... amikor én az Imrével találkoztam hatvankilencben, akkor már mögöttem volt 45-től 69-ig huszonöt esztendő és 69-től mostanáig is eltelt már újabb negyven esztendő... és ma is egyenként kell az embereket megnyerni, hogy üljünk le már gondolkodni! Az életemben van hat üres esztendő. Amikor 90-ben visszakapom az útlevelemet, bejárom a világot, nyugati irányban. Eljutok a Csendes Óceánig. Tapsolnak, hogy milyen derék gyerekek vagyunk, hogy nem katonáskodtunk a Szovjetunióknak, hogy hirdettük az Evangéliumot. Lelkigyakorlatot is tartok nekik, de egyetlen kisközösséget sem tudtam formálni. A nyugati keresztény „konferenciázó keresztény”. Egy évben akár több alkalommal is rászánnak egy hétvégét arra, hogy megállapítsák azt, hogy mekkora marhaság a celibátus, mekkora marhaság az, hogy a nők nem szentelhetők pappá – és hogy mekkora hülyék ülnek ott Rómában. Kontesztálnak. De Jézusnak nem ezek voltak a témái, hogy a Kaifás mit csinál – Nektek mit kell csinálnotok! Ha valaki arra szánja magát, hogy végiggondolja azt, hogy nekünk mit kell csinálni – ebből mindig Golgota lesz. Abból csak háború

lesz, mikor én tudom, hogy a Gyurcsánynak nem azt kell csinálni és kimegyek a Kossuth térre. De ha én azon spekulálok, hogy mit kell nekem csinálni – és például Visnyeszéplak jön ki belőle – az sokkal veszedelmesebb foglalkozás. Valami mást kell csinálni és ennek a valami másnak két feltétele van: a tartalom és a forma. A tartalom az, hogy nem verekszünk, nem vagyunk gazdagabbak, mint a másik, nem parancsolgatunk, s hogy nem én vagyok egyedül az okos. Van közösségem, amelyikben ül még olyan, aki 1951-ben került be a közösségbe és nem mondja, hogy „meddig kell még a Gyurka bátyám lábainál ülni?” – mert nem kell a lábainál ülni; olyan hülyét csinálhatnak belőlem, amilyent akarnak. Csinálnak is! Időnként kapdosom a fejemet. Egy húszéves megkérdezi, hogy „Gyurka bácsi, milyen érzés az, amikor tizenhárman ülnek össze és tizenketten leszavaznak?” Hát nem jó, de hát én nem tudok mást mondani mint amit én belül hallok, ti pedig nem tudtok mást mondani mint amit ti belül hallotok. Közelmúlt és ma? Egy biztos: a zsidókereszténységnek az első század végére vége van. 92-ben jamniai zsinat kiközösíti azokat a zsidókat, akik a jézusi közösségbe járnak. „Az Isten törölje ki őket az élet könyvéből!” és – nem tudom most szóról szóra idézni – erről a pimasz fajzatról a legkeményebb kifejezésekkel – úgy, ahogy ma a Jehova Tanúiról sem nyilatkozik a Katolikus Egyház – nyilatkozik. És egyetlen evangéliumi szöveg sem maradt fenn zsidó nyelven! Apokrifnak hívják az Újszövetségbe be nem került anyagot, de ezek közt nem maradt fenn zsidó. Pál számára a legnagyobb megpróbáltatást az jelenti, hogy amikor a harmadik missziós útján Antiochiából Efezus felé gyalogol ezer kilométeren keresztül, megjelenik Efezusban – az Aquila és Priscilla nevű Pál-tanítványokra bízott gyülekezetben – Apolló. Ez az Apolló – nem lehet tudni, kitől – Alexandriában értesül Jézusról – és semmit sem tud a páli tanításról! Az első korinthusi levél első négy fejezete Apollóval vitatkozik. Pál kétségbeesetten veszi tudomásul, hogy Korintusban, ahol minden duma elkel, mert az az Ókor Párizsa, megszűnik az ő korábbi egyetlen vezérszerepe. Hát meg van osztva a Krisztus? Mert az egyik azt mondja, ő Pálé, a másik azt mondja Péteré, a harmadik Apollóé, a negyedik Jézusé – nem! Krisztus egyetlen egy. Itt, ebben az első négy fejezetben hat reá az Apolló dumája és olyan gyönyörű jézusi szövegeket mond, amelyeket nagyon gyorsan elfelejt. Mindezt azért mondom, mert a tizenkettő mégiscsak csinált valamit. Az Ókor három legnagyobb városa Antiochia – ez Pálnak a kirepítő fészke, Alexandria és Róma, a harmadik. Alexandriában mérhetetlenül több zsidó él mint Antiochiában. Apolló ennek az Alexandriában támadt zsidókereszténységnek a képviselője, amely Páltól teljesen érintetlenül mondja azt, amit valamelyik apostol, nem tudjuk, hogy ki – talán Márk? Nem tudom – hirdetett nekik. Pál mondhatja a Római levélben azt, hogy minden hatalom Istentől van; ennek következtében a császár hatalma is Istentől van (Rom 13). Ő az Isten kardja a jók megjutalmazására és a gonoszok megbüntetésére. Ennek ellenére a keresztények három századon át tudják, hogy nem lehetnek katonák. A vértanúk tömegét produkálja ez, mert a keresztények nem hajlandók a tömjénszemet az oltárra ejteni, mert ez annyit jelent, hogy a császár is isten. És nem hajlandók a légiókba beállni. Döntő a konstantini fordulat, amikor 313-ban a császár kiadja a milánói türelmi rendeletet. Az utána következő tizenkét esztendőben a püspökök megkapják az összes kiváltságot, amiket csak a császári főtisztviselők élvezhetnek. A posta rendelkezésükre áll, postakocsi használat – fel lehetne sorolni, hogy minden kiváltságot megkapnak. A konstantinápolyi fenéknyaló pátriárka, Euzébiosz üdvözli Konstantint – aki még meg sincs keresztelve – hogy elkövetkezett az Isten Országá, mert Konstan-

tin, a császár immár kereszténnyé lett. Ez a teljesen jézustalan gondolkodás, amely semmit nem ért abból, amit Jézus mondott, tanított és amit elutasított a negyven napi pusztai böjtölése idején: a világi uralmat. Ekkor elkezdődik a keresztény éra. Ebből a keresztény érából kiemelem az albiakat és a valdiakat, a bogumileket és a patarénusokat, akik mind felfedezik a mégiscsak leírásra került evangéliumok alapján azt, hogy mi az, amit Jézus tanított – és szembekerülnek az egyházzal. A keresztény misztika koronázatlan királya, Clervaux-i Szent Bernát is messzemenően arra az álláspontra helyezkedik, hogy az albiakkal végezni kell. Fegyverrel! A valdiakkal úgy tolnak ki, hogy azt mondják, hirdethettek, de plebánosi engedéllyel. Igen ám, de a keresztény világ föl van szabdalva: eddig az ösvényig a felvégi, ettől az alvégi pap a plebános – tehát nincsen terület, ahol a valdiak szólhatnak. Ezt alkalmazzák 1982-ben velem szemben is: tóparton, barátom, meg magánlakásban beszélhetsz, de egyházi területen nem. Ekkortól kezdve lobognak fel a máglyák. Mindenkit elégetnek, aki mást mer gondolni, mint amit a római Tanítóhivatal gondol; ugyanígy keleten is, ahol mindenkit elégetnek, aki mást mer gondolni, mint amit a moszkvai pátriárka gondol. Ennek az egész korszaknak a legnagyobb és legösszefoglalóbb a Dosztojevszkij Karamazov testvérekben található, ahol Karamazov Iván elmondja „poémáját” jámbor öccsének, Alekszejnek: a 16. században Jézus újra megtestesül és megjelenik Zaragoza piacán, ahol Torquemada, a zsidóból lett katolikus bíboros mint főinkvizitor jelen van katonáival. Látja, hogy Jézus sikerrel gyógyít, int a katonáknak, azok viszik a börtönbe. A kulcsot pedig kéri és az övébe akasztja. Éjszaka lemegy a börtönbe – s ekkor jön egy harminc oldalas duma, amiben Jézus meg se szólal, csak a Torquemada beszél. Ez a harminc lap összefoglalható abban, hogy „Menj vissza! Az, amit te mondtál nem lehetséges. Ami lehetséges, azt csinálja az Egyház.” Mi az, ami lehetséges? Kultusz, kultúra, civilizáció, elhalás – amibe belebukott a Nagy Sándor-i birodalom, amibe belebukott a Római Birodalom, amelybe belebukott a Nagy Károly-i birodalom... A mi Kölcseynek volt egy zseniális meglátása. A 16. században Erasmus – aki végre hozzájut a görög szentírási szöveghez és nem Jeromos latin fordításából veszi a tudományát és megírja álnéven (így!) a Balgaság dicséretében azt, amit Jézus tanít – a balgaság, Isten bolondságának a dicséretében – szembekerül Lutherrel.

TÓTH FERENC

## KÖZTIGAZDÁS ÉLŐSKÖDÉS ÁLDOZÓK ÉS ÁLDOZATOK AZ ÉLŐSKÖDŐK SZOLGÁLATÁBAN

Az előző fejezetekben az egyszerű élősködőkről (szúnyog, kullancs), a gyilkos élősködőkről (fülkészdarázs), majd a fél-élősködőkről (fagyöngy) és az elnyomókról (alanyra oltott nemes) írtam. Most az élősködés talán legrejtélyesebb fajtáját, a köztigazdás élősködést állítom párhuzamba nemzetünk sorskérdéseivel.

Valószínűleg nincs a Földön olyan négy lábú állat vagy madár, amelynek a belében ne élne négy bélféreg. Ezek az élősködők ellopják a megemésztett táplálék egy részét, így a gazda kénytelen többet enni, mint amennyire szüksége volna. A bélféreg egy része egygazdás élősködő, tehát a fertőzött állat közvetlenül megfertőzheti fajtársait. Legjellemzőbb módon úgy terjed a kór, hogy

a férges gazda ürülékével szennyezi a táplálékot, a többiek pedig a szennyezett táplálékkal együtt lenyelik a féreg petéjét. Lehet társadalmi párhuzamot találni velük is, de szerintem számunkra tanulságosabbak a köztigazdás élősködők. Azért hívják őket köztigazdáknak, mert nem képesek közvetlenül megfertőzni ugyanazt a fajt, amelyikben a petéiket létrehozták. Egy vagy több közvetítőre is szükségük van. És amint rövidesen meglátjuk, közvetítőnek lenni nem éppen hálás szerep.

### Fogyasztói szemléletünk

Vízimadaraink bélcsatornájából a bélféreg (madár bélmétey: *Diplostomum spathaceum*) petéi a madár ürülékével jutnak a vízbe. Itt vízcicigákba kerülnek, majd halakba. A példánkban szereplő féregfaj lárvája a halba jutva addig vándorol, amíg a szemlencsébe nem ér. A halat megvakítja, aminek következtében a hal nehezebben talál táplálékot, legyengül, ráadásul nem is veszi észre, hogy mikor csap le a levegőből a halálos veszedelem. A halászmadár könnyűszerrel elkapja, majd elfogyasztja a féreg által megvakított halat. A féreg tehát „hazaért”, kezdhet szaporodni.

Madár-bélmétey lárvái hal szemlencséjében (kép: [www.rz.uni-karlsruhe.de](http://www.rz.uni-karlsruhe.de))

Valahogy így működnek népünk életében a „valóságshow”-nak vagy „kibeszélőshow”-nak nevezett kukkolóműsorok, de ugyanezt a szerepet játsszák a politikai (választási) színhátékok, tévésorozatok, hirdetések, életmód-magazinok is. Aki ezekre rákap, az bizony társadalmi értelemben megvakul. Olyan dolgokkal kezd foglalkozni, amire nincs valódi hatása, csak a beleszólás látszatát kapja meg azzal, hogy szavazhat SMS-ben vagy szavazólapon. Eközben nem veszi észre, hogy a kísértő már le is csapott rá, családjára, termőföldjére, falujára, városára, vagyis az életére. Nem jut eszébe az a közmondás, hogy „addig nyújtózkodj, amíg a takaród ér”. Hitelt vesz fel, hogy felzárkózzon a követendőnek beállított életmódhoz. Gyermekeit távoli nagyvárosba, esetleg külföldre küldi tanulni, ahonnan nem jönnek már haza gazdálkodni, vagy ha igen, szembefordulnak az önellátás hagyományával, hogy „nyereséget” termeljenek élelmiszer helyett. A település határában idegen hangulatú lakóparkok építését engedélyezi az önkormányzat, a termőföldet „zöldmezős beruházás”-nak nevezett idegen érdek gyalazza meg. A kertekből eltűnnek a veteményesek, a gyümölcsfák és a haszonállatok, helyüket öntözött pázsit, örökzöldek és házikedvencek veszik át. A házakból pedig eltűnnek az áram nélkül tárolható élelmiszerkészletek (só, gabona, liszt, szalonna, zsír, füstölt hús, kolbász, aszalt gyümölcs, szárított zöldség, szárított gyógynövény, befőtt, lekvár, a pincében zöldség és krumpli), van viszont helyette áramzabáló hűtőláda fagyasztott hússal, konyhakész zöldségkeverékekkel és készételekkel. Cserépkályha helyett gázkazán, esővíz helyett palackozott víz, kútvíz helyett vezetékves víz, közös éneklés helyett gépzene-hallgatás, gyaloglás helyett gépkocsi, és még sorolhatnánk szinte a végtelenségig. Milyen irányba mutat mindez? A függetlenségünk elvesztésének irányába. Régen egy település elpusztításához hadsereg kellett. Ma már elég, ha elzárják a gázt és a vizet, ha lekapcsolják az áramot, és ha megszüntetik a szállítást. Miért nem látja a növekvő kiszolgáltatottságból eredő veszélyt a nemzet, a nép, a társadalom? Mert Mammon ürüléke belepottyant életünk vizébe, sokan közülünk pedig megfertőződtek a vakító féreggel, azaz a kényelem, a jólét, a korszerűség, és az öncélú szórakozás téveszméivel.

Hogyan védekezhetünk ez ellen az élősködő ellen? Első lépésként rekeszük ki életünkben a „médiát” (média=közvetítő, média=közvetítők). Ne közvetett, azaz közvetített, vetített világban éljünk. Ne tévézzünk megszokásból, ne szóljon háttérzajként a rádió, ne a napilapokból akarjunk

megtudni, hogy szép napunk van-e. Gyerünk vissza a valóságba! Beszéljünk helyi dolgokról a helyi emberekkel, a szomszédainkkal! Tanuljuk meg otthonunknak érezni a lakóhelyünket, vagy költözzünk vissza vidékre, ahol nagyszüleink vagy dédszüleink még gazdálkodtak. Keressük olyan emberek társaságát, akik nem pénzközpontúak. Szerezzünk olyan gyakorlatias ismereteket, amelyek segítségével csökkenthetjük a civilizációnak nevezett művilágtól való függésünket. Főzzünk, barkácsoljunk, kertészkedjünk, aszaljunk, tartsunk haszonállatot. Ha csak egy átlagos méretű kertünk van, neveljünk legalább baromfit, ha nagyobb földterületünk van, akár legelő állatokat is tarthatunk. Építsünk ki személyes kapcsolatot a helyi piacon saját terméneiket árusító emberekkel, és ne az áruházakból szerezzük be a személytelen és bizonytalan eredetű árut. Természetesen előfordul, hogy a helyi piacon valaki nem a sajátját árusítja, hanem maga az árus vásárol be az áruházban, majd eladja nekünk sajátjaként drágábban az ismeretlen eredetű terményt. Éppen ezért lényeges a személyes ismeretség: hogy átlássunk a szítán, hogy meg tudjuk különböztetni a megbízható árust az ügyeskedőtől. Végül térképezzük fel életünkben a civilizációs függőségeket, hogy szép sorjában felszámolhassuk őket!

#### Adósságcsapdában

Az előző példánkban szereplő féreghez hasonlóan itt is a vízimadarak bélcsatornájában élő féreg a láthatatlan bajkeverő (szíjgalandféreg: *Ligula intestinalis*), ami a megfertőzött halat kiszolgáltatót teszi. Csakhogy itt egy másik féregfajról van szó, amelyik nem megvakítja a halat, hanem a belek közt (nem a belekben, tehát nem kiűzhetően!) elhelyezkedve oxigénhiányos állapotba hozza köztigazdáját. Az egészséges halak a vizek mélyebb rétegeiben is elég oxigénhez jutnak, a férges hal viszont csak a vízfelszín közvetlen közelében képes tartózkodni, ahol a víz oxigéntartalma a legnagyobb. A férges hal szó szerint fuldoklik a vízben. Hiába látja, hogy jön a veszély, hogy készül lecsapni a halászmadar, nem bír a biztonságosabb mélybe menekülni. Talán reménykedik benne, hogy nem pont ő lesz az áldozat, talán nem is reménykedik, csak betegségében közönyössé válik? Mindenesetre a féreg gondoskodik róla, hogy köztigazdája, a hal mindenképpen áldozattá váljon.

Valahogy úgy vagyunk a nagyvárosba költözéssel, mint a férges hal a víz felszínére húzódással. A vidéki fiatal „felmegy” a városba tanulni, dolgozni, szerencsét próbálni. Aztán nem megy haza. Munkát kap a városban. Általában nem jól fizető, biztos állást, csak határozott idejű szerződést, esetleg még azt sem, csak újabb és újabb alkalmi munkát. De hát lakni is kell valahol. Eleinte albérletben lakik, amire elmegy keresetének a nagyrésze. Ez így nem mehet tovább, lakást kell venni. De miből? A városban megfizethetetlenül sokba kerül a lakás. El kell adni valamit otthon a családnak: házat, termőföldet. De még ez sem elég, ki kell pótolni. Mivel? Hát hitellel... Akár 30 évre is eladósíthatja magát és rokonságát a szerencsepróbáló. Ahogy telnek az évek, jelentkeznek az első civilizációs betegségek, és sötét árnyként újra meg újra feltűnik a fizetéseképtelenség réme. Talán érzi emberünk, hogy vidéken nyugodtabban élhetne, mégsem mer hazamenni. A civilizált életmód ugyanis megtanította fuldokolni a pénztelenség gondolatától is. Lehet, hogy odahaza van termőföld, van nagy kert, van legelő, lenne mit enni, lenne értelme a házkörüli munkáknak, de nincs pénz, hisz nincs munkahely. A felszínes világban viszont nincs értelmes munka, hiá-

ba van fizetést adó munkahely. Aztán már a hazaköltözés reménye is kihúny benne, mert Mammon lecsapott rá, mint a halászmadar a fuldokló halra. Ez tehát más, mint a vak hal esete. Látja emberünk ugyan, hogy mi a baj, nem vált reklámfüggő, médiafüggő fogyasztóvá (konzumiditótává), mégsem tud segíteni magán.

Mi lehet itt a megoldás? Leginkább az értékrend átalakítása. **Ha felfedeztük, hogy mi is ebbe a csoportba tartozunk, keressünk olyan közösségeket, ahol a cím, a rang, az iskolázottság nem számít, csak az emberség és a tényleges tudás.** Ahol nem is tudják egymásról az emberek, hogy ki mennyire „sikeres”, mennyire „befutott”, mert ez egyszerűen fel sem merül abban a közegben. Sok ilyen közösség létezik. Az összetartó erő lehet kézművesség, népzene, néptánc, mesemondás, természetjárás, harcművészet, hagyományos életmód, közös ima, vagy bármi más, ami újra összeköthet bennünket őseink szellemével. Aztán az ősök majd segítenek visszajutni olyan lelki mélységbe, ahová a pénz istene már nem érhet el. Ha már nem érezzük fullasztónak a pénztelenség gondolatát, talán megértünk arra, hogy hazaköltözzünk abba a tájba, amely őseinket táplálta és nevelte.

Egyre több ember ismeri fel, hogy a nagyvárosok rövid időn belül lakhatatlanná válhatnak. Hetesi Zsolt Ha összeomlik a pénzvilág, ha megszűnik a világméretű kereskedelem és szállítás, akkor bizony a nagyváros nagyon rossz életlehetőségeket kínál majd. Ma egy átlagos háztartás akár fél köbméter, azaz ötszáz liter vizet is elfogyaszt naponta! Képzeli, hogy mi lenne egy lakóteleppel, ha csak egy hónapig nem kapna vezetékes vizet. Mivel húznák le a WC-t az emberek? És ha nem lehet lehúzni, hová ürítkezne ez a roppant embertömeg? Ilyen rémképek is hozzájárulnak a falura költözés fontolgatásához. Azért egyvalamit hadd tanácsoljak minden falura költöző városi honfitársunknak. Ha megvesz egy parasztházat nagy kerttel, esetleg szántóval vagy legelővel, ne essen neki ész nélkül a növényzetnek „rendcsinálás” ürügyén. Ami első ránézésre csak értéktelen bozót, az hosszabb idő tapasztalata alapján kincsesbányává válhat a szemünkben. Akár a különféle lágyszárú gízgak fiatal levelei, akár a tüskés-tövises csipke, kőkény, galagonya, szeder, vagy az előregedett gyümölcsfák tövéből kihajtó vad alanyok gyümölcsei nagyon értékes vitaminforrásainkká válhatnak a szűkös időkben.

Ehhez két dolog kell: alapos növényismeret még a kiköltözés előtt, valamint türelmes megfigyelés a kiköltözés után. És még valami. Ha valahova újonnan költözzünk, ott jövevények vagyunk. Még akkor is, ha a nagyszüleink, szüleink ott éltek abban a faluban, ahová megyünk. Sőt, még akkor is, ha a gyerekkorunkat ugyan ott töltöttük, de aztán évekre, évtizedekre kiestünk a falu vérkeringéséből. A jövevénynek nagy tisztelettel kell viseltetnie a helybeliek iránt, hogy ki ne legyen taszítva. A nagyvárosból kiköltözőnek egy ideig nem célszerű beleszólnia a helyi közösség dolgaiba, megfigyelőként viszont szinte kötelező jelen lennie minden közösségi eseményen. Beleszólni pedig ráér akkor, ha ingázóból valódi helyi emberré vált, tehát amikor az élete már nem a városi pénzforrástól, hanem a helyi táj és közösség áldásaitól függ.

#### Hogyan lett a csodaszarvasból kergebirka?

*Ez a hőkölő harcok népe  
S mosti lapulása is rávall,  
Hogy az úri kiméletlenség  
Rásuhintott szíjostorával.*

*Mindig ilyen volt: apró khánok  
Révén minden igának barma,  
Sohse harcolt még harcot végig,  
Csak léhán és gyáván kavarta.*

*Erőt mutattak, erőt látott,  
Vertnek született, nem verőnek.  
Önerejét feledte mindig,  
Sohse szegzett erőt erőnek.*

*Betyár urai így nevelték,  
Nem rüg vissza, csak búsan átkoz  
S ki egyszer rugott a magyarba,  
Szinte kedvet kap a rugáshoz.*

*Ma is itt ül lomhán, petyhüdten,  
Fejét, jussát, szívét kobozzák  
S ha néhányan nem kiáltoznánk,  
Azt se tudná, hogy őt pofozzák.*

*Csak a Csodák-Ura meglátná  
Végre ezt a szálnalmas népet,  
Adna neki csak egy dárdányi,  
Úri, kis kíméletlenséget.*

*Hogy néhány maradt sereghajtó  
Törötten, fogyva azt ne vallja:  
Ezért a népért ugysis is mindegy,  
Ebsorsot akar, hát – akarja.*

Ady Endre: A hőkölés népe



Az előző részben a köztigazdás élősködés két példájával foglalkoztam. Mind a madár-bélmétegy, mind a szíj-galandféreg arra kényszeríti a fertőzött halat, hogy a vízfelszín közelében lassan úszkálva kínálja fel magát a halevő madaraknak. Nem nehéz társadalmi párhuzamot találni e két élősködőhöz, de az általam felvillantott párhuzamok nem nevezhetők magyar jellegzetességnek, hisz más népek is ugyanebben a cipőben járnak. Van azonban a köztigazdás élősködésnek olyan áldozata is a természetben, akiről rögtön magunkra ismerhetünk: ez pedig a *kergebirka*.

Egy-egy magyarverés után gúnyosan mondják ránk a Kárpát-medencét szétszaggató területbitorlók, hogy birka nép vagyunk. De nem csak ők mondják, mondjuk ezt mi magunk is, amikor érezzük, hogy nem lenne szabad tovább túrnunk a megaláztatást. Mégis túrjuk. Nem keresztényi szelídségből vagy bölcs megbocsájtásból, hisz iszonyú indulatokat kavart legtöbbünkben, amikor meggyalázzák nemzeti jelképeinket, vagy megverik véreinket. Ha felbószít bennünket a megaláztatás, miért nem teszünk ellene?

Azért nem rúgnánk vissza, mert betyár uraink (manapság főleg a tömeg-félretájékoztató eszközöket bitorlók, régen pedig a Vatikánt és a Habsburgokat kiszolgálók) így neveltek bennünket? Minden bizonnyal így van, hisz már legalább ezer éve irtja a hatalom közülünk az igaz hazafiakat, miközben példaképként állítja eléink a szolgálalküeket, kitünteti az idegenszívűeket, és tenyészti a valódi idegeneket. Ezt a folyamatot érzésem szerint minden gondolkodó magyar ember látta és látja, mégse tudtuk megállítani. Miért? Mert van a történetnek olyan szereplője is, aki még a felvilágosultabb hazafiak előtt is láthatatlan marad. Hogy megértsük a csendes háttérszereplő működését, nézzük meg a kergeféreg fejlődésmenetét a természetben.

A köztigazdás élősködők lényege, hogy szigorúan kötött sorrendben egyik állatfajból a másikba kell vándorolniuk. A főgazda szerencsésnek mondható, mert nem pusztul bele, hogy élősködőt hordoz a testében. A köztigazdákban viszont az élősködő végzetes szerepet játszik. Ilyen köztigazdás élősködő a kergeféreg is. A kergeféreg kifejlett alakja a ragadozók (kutya, farkas) beleiben él. A ragadozónak a kelleténél többet kell ennie, hogy a bélférget is etesse, de egyébként élhet és virulhat. Ürülékével viszont hosszú időn át szórja a féreg petéit. Ha ezt a petét legelés közben lenyeli a birka, a belében kikel a féreg lárvája, de nem marad a bélben, hanem az erekbe fúródik, és addig viteti magát a vérrel, amíg el nem jut az agyba. Ott megállapodik, és folyton növekvő hólyaggá alakul. A hólyag belsejében számtalan féregkezdemény fejlődik. Ezek csak akkor tudnak majd továbbfejlődni, ha újra a kutya vagy a farkas belébe kerülnek. A hólyag károsítja a birka agyát, aminek leglátványosabb következménye, hogy a birka egy idő után már nem tud parancsolni a lábainak. Ha támadnak a farkasok vagy a kóbor kutyák, az egészséges birkák vagy elszaladnak, vagy zárt alakzatba tömörülve védekeznek. A kergebirka mindkettőre képtelen, így ő lesz az áldozat. A ragadozók elfogyasztják a leölt kergebirka agyát, így megfertőződnek, vagy ha már korábban is férgesek voltak, akkor súlyosbítják a fertőzöttségüket. A féreg tehát megváltoztatta a birka viselkedését annak érdekében, hogy visszajuthasson a farkas vagy a kutya belébe, miközben szaporodott, sokasodott. A főgazdánál legfeljebb emésztési-tápanyaghasznosulási zavarokat okozott, a köztigazdának viszont a halálát okozta azáltal, hogy megfosztotta az önvédelem legalapvetőbb eszközétől is.

**Nézzük meg a világtörténelmet irányító eszméket, és keressünk párhuzamot!**

Az Ószövetség szerint Jehova kiválasztott magának egy népet, adott nekik egy feladatot (a Világbirodalom megteremtését), valamint törvényeket útravalóul. Ezeket meg lehet szegni, egy kivétellel: ez pedig a feltétlen engedelmesség törvénye. Mózes könyveiben rengeteg olyan történetet találunk, ahol a főszereplő a házigazda tönkretétele árán, azaz élősködéssel gazdagodik meg. Élősködőt és gazdaszervezetet tehát találunk a történetekben, köztigazdát azonban nem. Az ószövetségi alapú judaizmus tehát nem tekinthető köztigazdás élősködő eszmének. A köztigazdás élősködés sokkal újabb keletű, összetettebb viselkedésminta, mint az egyszerű élősködés. Ezt azonban csak az Újszövetség ismeretében érthetjük meg.

Ahhoz, hogy egy élősködő eszme köztigazdássá váljon, terjesztőre is szüksége van. Erre a feladatra a rablókereskedő birodalmak kínálkoztak. A rabló államokat ez az eszme nem csak kihasználja, de segíti is őket zsákmányhoz jutni azáltal, hogy a leendő áldozatot teljesen összezavarja, védekezésre képtelenné teszi. A köztigazdássá vált judaizmus a zsidókereszténység. A főgazdában az Ószövet-

ség programja működik, az Újszövetség csak csendes háttér. A köztigazdában fordított a helyzet. A rabló államok az Ószövetségre hivatkozva irtották ki számtalan természeti nép vallását és műveltségét, elég volt, ha rá tudták bizonyítani a bálványimádást a megtámadottakra. De kiirtottak számtalan természetes élőhelyet is (árterek felszámolása, mocsarak lecsapolása, erdők letarolása).

A legyőzöttek pedig gyakorolhatták a megbocsátás újszövetségi erényét, sőt, vérükkel (és aranyukkal) lemosták a rablók és gyilkosok vétkeinek terhét is. A férges farkasok szerepét játszotta a történelemben a Német-Római Birodalom (amit tőlünk nyugatra „Szent Római Birodalom”-nak neveznek), valamint az összes gyarmatosító „keresztény” állam, legyen az spanyol, portugál, brit, francia, holland vagy épp belga. Az Amerikai Egyesült Államok ma ugyanazt teszi, mint nyugat-európai elődei, csak épp nem hittérítőket küld szerteszét a világba, hanem a filmjeit. Ezek a filmek épp úgy lerombolják a gyarmati sorba taszított népek ösztönös önvédelmét, ahogy a saul-páli kereszténység is tette velünk, vagy ahogy a kergeféreg teszi ezt a birkával.

A fertőzött nyáj szerepét játszották a történelemben a kelták, a szittya-turáni népek, az indiánok, az ausztrál bennszülöttek, és ki tudja még hányféle nép. Azok a népek tartoznak ide, akik magukra hagyva gazdagodnak, megtérítve, modernizálva, globalizálva viszont sorvadnak. Épp fordítva, mint a „rómaiak”. Hogy miért? Mert a „birkanépek” a saját munkájukból (legelésből) élnek, a „farkasnépek” viszont gyarmatosításból (ragadozásból). Hogy lehet akkor, hogy ma már sokkal többen vannak a gyarmatosítók leszármazottai, mint mi? Ragadozóból elméletileg nem lehet több, mint zsákmányállatból! Pedig van ilyen a gyakorlatban, még ha nem is örökérvényűen. Hogy lehet a lakott területeken sokkal több kutya, mint amennyi vadászattal fenn tudná tartani magát? Úgy, hogy a mai kutyák nem egeret, cse-rebogarat vagy kergebirkát esznek, hanem kutyatápot. Így aztán természetellenes mértékben felszaporodhatnak, nem korlátozza többé őket a zsákmányállatok mennyisége. Hacsak el nem fogy a kutyatáp... A gyarmattartó népek nem szaporodhattak volna fel ilyen mértékben, ha át nem térnek más népek kirablásáról a Föld mélyének kirablására. A római utódállamok tápja a kőszén, a kőolaj és a földgáz.

A helyzetünk nehezebbnek tűnik, mint valaha: a ragadozók többen vannak, ráadásul még kergeféreg-petéekkel (újabb és újabb idegen vallási irányzatokkal, hazug pályázati rendszerekkel, életellenes fogyasztói szokásokkal, megtévesztő törvényekkel, csapdába ejtő hitelekkel) is folyamatosan szennyezik amúgy is összezsugorodott legelőinket (gazdaságunkat, műveltségünket). Kiút azonban minden helyzetből van.

A ragadozó könnyedén ráléphet a gyógyulás útjára. Eszik valamilyen mérgező, féregűző gyógyfüvet (kegyetlen, gyilkos eszmék ideiglenes rászabadítása a társadalomra), erre az élősködő elereszti a bélfalat és távozik az ürülékkel együtt (hirtelen elveszti az élősködő érdekcsoport a kapcsolati tőkét), majd a Nap sugaraitól elpusztul (fény derül a dolgokra...). A folyamatos védekezés a gyarmatosítók részéről nem feltétlenül indokolt, mert idővel az élősködőből valódi segítő válhat, aki terített asztalt varázsol az állandóan éhessé tett gazda elé.

A növényevő saját erejéből nem tud megszabadulni az elhatalmasodott élősködőtől. Pásztoraink valaha sikeresen kiműtötték a megmentésre érdemes juh agyából a kergeférget. De vigyázzunk! A farkas néha állator-

vosnak vagy pásztornak adja ki magát, mint pl. III. Birodalom a II. világháborúban. Ha a „műtetre” lett volna idejük, Magyarország valószínűleg csonkán sem szerepelne a mai térképeken. Ki lehet akkor a „Jó Pásztor”, aki megszabadít bennünket a kergeféregtől? Legyen kinek-kinek hite szerint akár a magyar néphagyomány, vagy Boldogasszonyunk, vagy a Magyarok Istene, vagy Jézus Krisztus, vagy maga az Élő Isten. Ami viszont nagyon fontos: szabaduljunk meg az idegen eszméktől, és keresse meg mindenki a számára vállalható, eredetieként megélhető magyar vallást, erkölcsöt és tudást!

Az enyhe fertőzést önerőből is megállíthatja a szervezet: tokot kell képeznie a hólyag körül, olyan keménnyel és erőset, hogy az ne tudjon növekedni. Ennek az a menete, hogy a védekező rendszer sejtjei felismerik, hogy mi az idegen és mi a saját (ez ma hivatalosan tilos), felismerik, hogy hol van az idegen elem (ezt a hivatalosok azonnal cáfolják), majd a szervezet meszes tokkal befalazza az élősködőt. Az élősködő persze életben marad, csak növekedni nem tud. Ilyen befalazásnak vagy megtorpanásnak tekinthetjük többek között az Aranybullát és a Szent Korona Tant is. A megelőzést se felejtjük el: a köztigazda ne legeljen olyan helyen, ahol a ragadozó ürülékét, lábnyomát, szőrét megszimatozza. Történelmünk során Róma utódaitól kaptuk a legtöbb fertőzést. Ne kövessük a „római” mintákat! Hihetetlenül gazdag a saját hagyományunk. A nyugatiak meggazdagodtak az áru-termelő mezőgazdaságtól, mi tönkremegyünk bele. Térjünk vissza lehetőségeinkhez képest az önellátó gazdálkodáshoz, és csak a felesleget vigyük piacra! Minél csekélyebb a nemzetközi pénzforgalom a gazdálkodás valamely területén, annál kevesebb ott a kergeféreg-pete. Ezt azért fontos megjegyeznünk, mert maga a pete a birka számára láthatatlan. A nemzetközi pénzforgalom jelei viszont nagyonis látványosak! A legegészségesebb környezetet az adja majd kergeségből kigyógyult nyájunknak, ha végre visszatérhetünk a valódi önrendelkezéshez. Ha újra önellátóak leszünk, helyi törvényeink lesznek, helyi szertartásokat fogunk tartani, helyi kereskedelmünk lesz, és kamatmentes helyi pénzt fogunk használni. Ehhez azonban meg kell szólítanunk a Szent Korona többi népét is, hogy ne területbitorlók legyenek, hanem testvéreink, és velük egyetértésben kell összeforrasztanunk a szétdarabolt Hazát. Isten segítsen bennünket ebben!

\*\*\*\*\*

*Minden Kedves Olvasónknak kívánunk áldott, békés Karácsonyt és Isten Országának építésében sikeres Új esztendőt!*



*(Szerkesztőség)*